

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ST. 89 — CENA 10 DIN
KRANJ, 13. NOVEMBRA 1959

Kakšna bodo sredstva občinskih stano- vanjskih skladov

V prihodnje bomo osklajevali stanovanjsko graditev s finančnimi možnostmi celotne družbe in posameznika, kar tej družbeni dejavnosti bistveno spreminja njeno dosedanje osnovno. Predlog zakona o finansiranju stanovanjskih graditev bodo sprejeli prihodnji teden v Zvezni ljudski skupščini.

Družbena sredstva, ki bodo prihajala kot dohodki v občinske stanovanjske sklade, bodo nastala v uplavljanju stanovanjskega prispevka gospodarskih organizacij; iz amortizacije zgradb, ki so družbena lastnina in ki po posebnem zveznem zakonu pripadajo stanovanjskim skladom; dalje iz davka na dohodek od zgradb, ki so družbena lastnina in ki po posebnem zveznem zakonu pripadajo stanovanjskim skladom. Razen tega se bodo stekale vanje tudi dotacije iz proračuna politično teritorialnih enot in predračuna dohodkov in izdatkov samostojnih stanov ter dotacije iz skladov skupne porabe gospodarskih organizacij. Izračunali so, da se bo v stanovanjskih skladih manjšale mnogo sredstev. Razen tega bodo stanovanjski skladi občinskih stanovanjskih skladov, ki so tudi republiški stanovanjski sklad, iz katerega bodo črpali sredstva predvsem za posojila občinskim stanovanjskim skladom, občinskimi ljudskimi odbori za komunalno gradnjo in tistim družbenim pravnim osebam, ki bodo po posebnih predpisih dolžne plačevati stanovanjski prispevek v ta sklad.

Pred volitvami novih vodstev organizacij SZDL

Več skrbi udeležbi na volitvah

V sredo dopoldne je bil na Okrajnem odboru SZDL, na katerem so razpravljali o bližnjih volitvah novih vodstev osnovnih organizacij SZDL in o nekaterih drugih vprašanjih.

Čas volitev, 6. december, se naglo bliža, zlasti za politično mobilizacijo članov na dan volitev. Dosedanje priprave namreč kažejo, da ponekod volitve jemljejo pre malo resno, oziroma premalo skrbijo za udeležbo. Res je, da so se odbori SZDL zadnje tedne razživeli in pripravljajo vse potrebno za izvedbo volitev. Imeli so vrsto sej in sestankov, občinske plenumne itd. V radovljiski občini pa so imeli že tudi občne zbornice, ki so bili dobro obiskani in zanimivi. Člani so razpravljali o lokalnih problemih, zanimali pa so se tudi za delo poravnalnih svetov, za stanovanjsko reformo in drugo.

V blejski občini bodo imeli predvolilne sestanke od 11. do 21. novembra. Odborom osnovnih organizacij pomagajo člani Občinskega odbora. Zato bodo tudi poročila boljše kot pretekla leta. Na občinskih zborih bodo izvolili okoli 130 delegatov za občinsko konferenco, ki jo bodo izvedli po volitvah. Tudi v Trzinu so priprave v polnem teku. V sredo popoldne so imeli občinski plenarij, na katerem so se pogovorili o nekaterih nalogah. Predvolilne sestanke bodo imeli

okrog 22. novembra. Pripravili so enotno poročilo za vse organizacije, ki pa ga bodo posamezne organizacije dopolnile še z analizo dela in problemov s svojega območja. V Bohinju pa volitev ne bodo imeli, kar so jih opravili že pomladi. Imeli pa bodo občne zbornice, na katerih bodo izvolili 115 delegatov za občinsko konferenco.

Se živahneje so priprave v kranjski in jeseniški občini. Na Jesenicah razpravljajo o reorganizaciji osnovnih organizacij, oziroma o združevanju manjših, zlasti na območjih novih stanovanjskih skupnosti. Zato nameravajo za posamezne stanovanjske skupnosti organizirati enotno organizacijo SZDL. Toda še razprava na sestanku sekretarjev, v sredo, je vzbudila dvom, če bo taka reorganizacija ravno najboljše. Zadržna leta smo bili priča mnogim reorganizacijam, ki pa stanja v bistvu niso spremenile. Na Jesenicah nameravajo izvoliti močnejša vodstva, ki naj bi štela do 27 odbornikov. Razumljivo je, da bo tak odbor aktivnejši in sposobnejši opravljati svoje delo, toda organizacija bo imela skoraj 3000 članov. Kje se bodo

ti sestajali? Zato so bili mnjenja, da bodo teke močne organizacije morali razdeliti še na pododbore. Razprava na Jesenicah bo sicer še pokazala, kako bi kazalo bolje urediti. Vsekakor gre tako stvar temeljito proučiti.

Splošna ugotovitev je bila, da priprave dosi dobro potekajo, bojazen pa je, da same volitve ponekod jemljejo pre malo resno. -k-

Veseli ob prvih snežinkah

F. Perdan

S seje Okrajnega ljudskega odbora Kranj

Šolska reforma se uveljavlja

Uspehi in težave šolskih združenj - Slabo materialno stanje šol - Gimnazija v Škofji Loki: da ali ne?

Na 29. skupni seji obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora Kranj, ki je bila v torek, 10. novembra, je bilo na dnevnem redu poročilo o splošnoizobraževalnem šolstvu in predšolskih vzgojnih zavodih v okraju Kranj in volitve ter imenovanja organov OLO, preložili pa so tretjo točko dnevnega reda (poročilo o stanju v podjetju »Elan« Begunje). Na dnevnem redu ločenih sej pa so volili in imenovali organe okrajnega zbora in zbora proizvajalcev.

Eden osnovnih problemov reformirane šole je kader, na katerem leži osnovno breme revolucionarnih sprememb v šolstvu, zato mu je treba posvetiti vso skrb tako v pogledu nadaljnjega izpopolnjevanja kot tudi v materialnem pogledu. Prosvetno-pedagoška služba OLO mora usmeriti izpopolnjevanje prosvetnega kadra predvsem v krepitve idejnosti pouka, humanizacijo odnosov v šoli in povezanosti šole z družbo in življenjem. Prvi sklep, ki so ga na seji sprejeli, zato tudi pravi, da morajo okrajni in občinski ljudski odbori sistematično štipendirati prosvetni kader. Posebno pozornost morajo posvetiti idejno-političnemu izboru študentov. Da bi dali temu poseben poudarek, so sprejeli sklep, naj se pri Okrajnem ljudskem odboru ustanovi poseben sklad za podeljevanje štipendij in nagrad najboljšim prosvetnim delavcem. Sklad bo nosil ime po učitelju in komunistu, narodnemu heroju Stanetu Zagarju. Pravilnik sklada bo na prihodnji seji predložil Svet za šolstvo OLO.

V razpravi so odborniki in gostje — prosvetni delavci veliko govorili o šolski reformi. Ravnatelj Osnovne šole Naklo tovariš Kožuh je poudaril, da se je šola v letih po vojni že močno spremenila, da pa še vedno zaostaja za našim družbenim in gospodarskim razvojem. Značilno je, da se je šola najmanj premaknila naprej prav v idejnosti. Prav pri tem pa beležimo lep napredek v zadnjem letu, čemur je veliko prispevalo praznovanje 40-letnice KPJ. Tovariš Kožuh je nato poudaril, da je učitelj pri svojem delu vse preveč izoliran, zato se ne smemo čuditi, če bolj

ali manj ostaja pri starih metodah. Izrazil je potrebo po sestankih, konferencah, seminarjih in podobnih oblikah sestajanja prosvetnih delavcev, ki so bile v povojnih letih — vsaj sestanki učiteljev komunistov — bolj pogoste kot sedaj.

Tovariš Kožuh se je v razpravi precej zadržal pri najrazličnejših oblikah šolskih združenj. To je posebna oblika svobodnih aktivnosti v šoli, ki vsebuje elemente proizvodnega dela in ki se povezuje tudi s tehnično vzgojo. V šolskem letu 1958-59 je delalo v okraju 10 združenj pri naslednjih osnovnih šolah: Bohinjska Bistrica, Primsko-lah, Naklo, Poljane, Voklo, Zalogo, Gorenja vas, Žirovnica, Radovljica in Srednja vas v Bohinju. V glavnem so se ukvarjale s sadjarstvom, vrtnarstvom, travništvom, čebelarstvom, nasadi krompirja in jagodičevja itd. Tovariš Bavdek je poudaril, da se nimamo zadržati pri izdelavi izdelkov, ampak moramo zgraditi industrijskega in obrtnega tipa, in da bi morali, predvsem s pomočjo tovarn, začeti ustanavljati tudi te.

V sedanjem času se formirajo še 13 šolskih združenj. Delo v šolskih združenjih omogoča tesnejšo povezavo učnih predmetov s prakso, s praktičnim proizvodnim delom na šolskem zemljišču, razen tega pa tako udeleževanje naredi pouk bolj zanimiv in privlačen. Razen tega pa mora osnovna šola predvsem na vsi odločneje poseči v napredek kmetijskega gospodarstva prav z uvajanjem takih oblik dela. Vendar, kot je poudaril tovariš Kožuh, so težave z vodstvenim kadrom za šolske zadruge, medtem ko so, kar zadeva zemlji-

šča, naleteli pri kmetijskih združenjih na polno razumevanje.

Ravnatelj Osnovne šole Strahčič tovariš Bavdek je poudaril, da so tri osnovne naloge bodoče šole samouprava učencev, spremenjeni odnosi v šoli in proizvodno delo. Vse to je naloga šolske reforme, ki se, z nekaterimi težavami subjektivnega in objektivnega značaja, kot je poudaril ravnatelj gimnazije Kranj tovariš Mohor, uvaža tudi že v gimnazijah in drugih srednjih šolah.

Podpredsednik OLO Sveto Kobal in predsednik ObLO Kranj Frane Puhar sta govorila o finansiranju šol, katerih materialno stanje je v večini primerov, kot so ugotovili na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora Kranj, porazno. Samo v kranjski občini bodo morali do leta 1970 investirati v šolsko izgradnjo približno poldrug milijon dinarjev. Tovariš Kobal je predlagal, da bi morali ustanoviti poseben sklad za razvoj in gradnjo šol.

Razen tega je tovariš Kobal govoril tudi o gimnaziji v Škofji Loki. Na seji so namreč ugotovili, da bo po reformi šolstva zagotovljen obstoj le večjim gimnazijam, zato so sprejeli sklep, naj Svet za šolstvo OLO imenuje posebno komisijo, ki naj ugotovi smotnost obstoja gimnazije v Loki in v primeru ukinitev gimnazije predloži ustanovitev ustrezne šole druge stopnje, ki bi imela trajnejši značaj. Komisija mora predlagati predložiti preko Sveta za šolstvo Okr. ljudskemu odboru do konca decembra letos. Ker se predvideva ustanovitev strokovne, specializirane šole, se v zvezi s tem postavila tudi vprašanje internatov zaradi močnejšega priliva dijakov od drugod. Osnovno pa je, da mora kakršnakoli sprememba pripeljati do napredka, sicer družbeno ni opravljena.

V razpravi so sodelovali še predsednik ObLO Radovljica tovariš Eržen, ki je govoril o problematiki Vzgojnega zavoda v Kamni gorici in o Kmetijski šoli v Poljčah, direktor okrajne Pedagoške službe tovarišica Zirkelbachova (govorila je o šolskih združenjih in o enoletni akciji mladih združenj in v prirodoslovcev), predsednik ObLO Trzin tovar. Cerar (odnos ljudskih odborov do šolstva), odbornik tovariš Uršič, predsednik Sveta za šolstvo tovar. Ogrš, predsednik Občinskega komiteja LMS Kranj tovariš Božič in drugi. T.

Kadri v zdravstvu pogoj za uspešen razvoj zdravstvene službe

V ponedeljek, 9. novembra je bila v prostorih OLO Kranj študijska konferenca zdravstvenih delavcev kranjskega okraja.

V poročilu, ki ga je podal predsednik komisije za socialno politiko in delovna razmerja Viktor Kralj, je bilo med drugim poudarjeno, da je bilo v obdobju zadnjih nekaj let v upravljanju zdravstvene službe doseženo, da so upravljanje zdravstvenih zavodov prevzeli družbeni organi in da je bilo

vpeljana samostojno finansiranje zdravstva.

Na območju kranjskega okraja opravlja danes zdravstveno službo 22 finančno samostojnih zavodov, en proračunski zdravstveni zavod, bolnišnica za TBC, inštitut za TBC, bolnišnica za duševne bolezni in vizorij bolnišnice za očesno tuberkulozo. Zdravstveni domovi in obratne ambulante za kurativno delo skupno 39 ordinacij splošne prakse, 8 specialističnih ambulant in 17 zobnih

ambulant. Vzporedno s kurativno službo se je razvila in se še nadalje krepi preventivna služba, saj je na območju okraja 68 strokovnih preventivnih enot.

Skrb družbe za uspešen razvoj zdravstvene službe v kranjskem okraju se odraža tudi v investicijah, ki so bile v preteklih letih vložene v našem okraju. Tako je bilo v letu 1955 investirano v zdravstvo 64 milijonov 625.000 dinarjev, v letu 1956 23.850.000 dinarjev, medtem ko znaša plan od 1957. do 1961. leta 924 milijonov, ali približno 185 milijonov dinarjev investicij na leto.

Eden važnih osnovnih pogojev za uspešno delo v zdravstvu so strokovni kadri. Danes je na Gorenjskem v zdravstvenih domovih in obratnih ambulantah zaposlenih 321 strokovnih zdravstvenih delavcev, v bolniški službi je 80 in lekarniški pa 44 strokovnih delavcev. Danes pride povprečno v okraju en zdravnik splošne prakse na 3083 prebivalcev, en zobozdravnik — dentist pa na 4740 prebivalcev.

Reševanje kadrovskega problema v našem zdravstvu je vsekakor odvisno tudi od stimulativnejšega nagradenja. Z vprašanjem kadrov in stimuliranjem je povezan tudi problem medsebojnih odnosov, ki v nekaterih zdravstvenih zavodih niso najboljši. Brez dvoma so tu krive deloma uprave zdravstvenih zavodov, deloma organi družbenega upravljanja, največ krivde pa nosijo sindikalne organizacije, ker o tem vprašanju niso razpravljale.

Kljub temu pa se v zadnjem času družbeni organi v zdravstvu vse bolj uveljavljajo. Tu obstajajo težave predvsem v kadrih in premanjšanem številu družbeno-političnih delavcev in mlajših kadrov v teh organih družbene samouprave. — Zato morajo sindikalne organizacije poskrbeti za aktivno udeležbo svojih predstavnikov v upravnih odborih zdravstvenih zavodov. (Nadaljevanje na 2. strani)

PRED OBČNIMI ZBORI SZDL

Kritika namesto pohvale

V POROČILU ORGANIZACIJE SZDL V ŽABNICI

Po vseh organizacijah Socialistične zveze delovnega ljudstva se živahno pripravljajo na občne zbornice, ki so predvideni v večini primerov v drugi polovici novembra. V nedeljo, 6. decembra pa bodo v vsem okraju volitve v vodstva teh organizacij.

V Žabnici, kot je povedal predsednik tamkajšnje organizacije SZDL, Pavel Lužan, bodo imeli občni zbor v soboto, 21. novembra. Poročilo, kot upa, bo izšlo razgovor in pogajalo, da se bo delo v prihodnje bolj razvijalo. Tam ne bodo pred zborom poročali predstavniki vsake organizacije posebej, kot je ponekod v navadi, marveč so se skupno domenili, da bo poročilo enotno. Seveda bo zajemalo vse organizacije. Kar pa je najvažnejše — letos ne nameravajo v poročilu navajati uspehov z obilico števil, marveč želijo predvsem kritično opozoriti na napake. Članstvu SZDL bodo namreč pojasnili samo tisto, kar ne gre, samo o težavah in o pomanjkljivostih, ki jih je treba v prihodnje odstraniti. Tako, kot pravi tovariš Lužan, bo zbor lahko zanimiv za udeležence, a hkrati, kar je najvažnejše, zbor bo lahko uspešen.

Vzporedno s pripravljanjem poročila so v sedanjih dejavnostih pridobili tudi precej novih članov. Že sedaj so imeli 313 članov SZDL, kar v primerjavi s 440 volivci ni malo. Toda v zadnjem času se je vpisalo še 42 novih. Na seji odbora so sklenili obiskati vse tiste, ki niso člani. Vsakemu odborniku so določili posebno področje. Večina posameznikov je izjavila, da sploh niso vedeli, da niso člani. V večini je šlo za starejše ljudi. Hkrati pa so vpisali tudi nekatere mladince, ki so dopolnili 18 let. Največ novih se je vpisalo na Sutnji, precej pa tudi v Žabnici.

Člani SZDL so v tem času organizirali tudi prostovoljno delo. Prvi delovni dan je bil v nedeljo, 8. novembra. — Pravljali oziroma zasipali so ceste in poti na Sutnji. Dela se je udeležilo 45 članov. Predvidene so še take delovne akcije, ki, kot je dejal predsednik, razgibavajo celotno dejavnost SZDL pred volitvami oziroma pred kongresom, ki bo spomladi. K. M.

NAD 6000 BRIGADIRJEV
Z AVTOMOBILSKE CESTE
PREDLAGANIH ZA SPREJEM
V ZK

Po podatkih gradbišnega komiteja ZK so izmed 50.000 mladencev in mladink, ki so letos sodelovali pri izgradnji odsekov avtomobilske ceste Paračnik—Niš in Negotin—Demir Kapija 6150 graditeljev predlagali za sprejem v Zvezo komunistov.

iz naših krajev

KRANJSKI TABORNIKI PRED OBČNIM ZBOROM

V nedeljo ob 15. uri bodo imeli kranjski taborniki svoj VIII. redni občni zbor v avli osemletke Franco Prešeren. Na zboru bodo pregledali delo v preteklem letu in sprejeli program za prihodnje leto.

Delo v letošnjem letu je bilo za kranjske tabornike odred Strazni oglel več kot uspešno. Taborniki so se udeležili vseh večjih akcij. Šli so v Drvar, na Jelovico, Zagreb, na zbor mladih planincev v Završnico, na Rog itd. Razen tega so sami organizirali akcije, kot »legalca« v Kranju, razne tečaje o Gorskem straži, o orientaciji, vodniški tečaj, s Turističnim društvom pa tečaj za turistične vodnike. S svojimi ekipami so sodelovali pri partizanskem pohodu »Ob žici okupirane Ljubljane«, na mnogoboj v Mariboru, s člani so se udeležili tečajev v okviru Zveze tabornikov Slovenije v Gozdni šoli v Bohinju; skrbeli so, da so razširili organizacijo in utrdili njen pomen.

Ob občnem zboru želimo vsem tabornikom — srečno!

OBČNI ZBORI SINDIKALNIH ORGANIZACIJ V JESENJSKI ŽELEZARNI

V soboto, 7. novembra popoldne je bilo v jesenjski železarni več občnih zborov sindikalnih odborov. Med drugim sta imeli občni zbor tudi sindikalni organizaciji valjarne tanke pločevine na Javorniku in energetska grupa na Jesenicah.

Občnega zbora sindikalne organizacije energetskih obratov, ki je bil v dvorani Delavskega doma, se je udeležilo okoli 70 članov od 270. Govorili so zlasti o vprašanih vzdrževanja obratov, ki preskrbujejo železarno z energijo in toploto, o reorganizaciji podjetja na ekonomske enote in nekaterih drugih vprašanih. Kolektiv energetskih grup upravlja z osnovnimi sredstvi, ki so vredna nekaj nad 5500 milijonov dinarjev ali skoraj 16 odstotkov vseh osnovnih sredstev jesenjske železarne.

KONCERT UPZ V JAVORJU

V smislu programa, ki si ga je postavil Okrajni učiteljski pevski zbor »Stane Zagorac« Kranj, bodo člani tega zbora v nedeljo, 15. novembra obiskali znano gorsko vasico Javorje pri Poljanah. Tu bodo ob 3. uri popoldne priredili koncert narodnih, umetnih in partizanskih pesmi.

V CERKLJAH OTROŠKO ZAVETIŠČE

V petek, 6. novembra zvečer so imeli v Cerkljah zbor volivcev, na katerem so razpravljali tudi o najpotrebnejših komunalnih ureditvah v Cerkljah. Sklenili so, da bodo uredili zasilno dvorano v Hribarjevi hiši, ki služi osemletki za telovadnico. Prav tako bodo uredili

mlečno kuhinjo in kuhinjo za gospodinjstvi pouk. — Nadalje so se zedinili, da bodo k Zadrudnemu domu prizidali prostore za otroško zavetišče. Le-to je nujno potrebno, ker je v kraju čedalje več zaposlenih žena — mater z otroki.

DOBRO GOSPODARJENJE KRAJEVNEGA ODBORA NA JEZERSKEM

V soboto, 7. novembra zvečer je bil na Jezerskem zbor volivcev, ki se ga je udeležilo mnogo članov. Na njem so sprejeli nekaj važnih sklepov. Z delom Krajevnega odbora so bili ljudje zadovoljni, saj je le-ta dobro gospodaril in skrbel, da so uredili vrsto komunalnih vprašanj, tako asfaltiranje dela republiške ceste, napeljava javne razsvetljave itd. Sklenili so, da bodo v prihodnje asfaltirali še preostali del republiške ceste, regulirali potok Jezernico, ki ob naših poplavlja polje, uredili prostore prosvetnega društva ter zbrali potrebna finančna sredstva za dograditev športnega igrišča in nove šole na Jezerskem.

MODERNA KAVARNA — NOVA PRIDOBITEV ZA BLEJSKO GOSTINSTVO

Bled že vsa leta pogreša večjo sodobnejšo kavarno. Pred dvema letoma so poskušali rešiti ta problem tako, da bi na prostoru nekdanjega Zdraviliškega doma zgradili novo poslopje za kavarno in družabne prostore. Vendar pa so to zamisel kmalu opustili in preuredili omenjeni prostor v park. Lani pa je vzklija nova ideja, namreč ta, da bi v kavarno preuredili zgornje prostore Kazine, kjer so v minulih letih prirejali gospodarske razstave. Ta zamisel pa je kaj kmalu našla praktično uresničitev: pripravljeni so bili načrti in občinski odbor Bled je za ta namen marca letos podprl prošnjo Park hotela, ki se je odločil za najetje investicijskega posojila v znesku nekaj nad 40 milijonov dinarjev. Nova moderna kavarna bo predvidoma imela 300 sedežev in vse potrebne sanitarije ter druge prostore. Z delom so že začeli.

Predvolilna dejavnost SZDL

Skofja Loka

OBČNI ZBORI
DO 25. NOVEMBRA

Na seji predsedstva Občinskega odbora SZDL Skofja Loka, ki je bila v torek, 10. novembra, so govorili o pripravah na občne zборе organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva v občini. V dveh krajih, v Poljanah in Zaprevalu, sta občna zbora že bila, v ostalih 22 organizacijah pa bodo občni zbori do 25. novembra.

Na torkovi seji so govorili tudi o pripravah kandidatnih list za volitve, ki bodo 6. decembra. Te kandidatne liste dopolnjujejo in potrjujejo člani SZDL na občnih zborih. Sklenili so, naj bi povsod predlagali v nova vodstva več mladih ljudi in žena. Tudi v volilne odbore, ki jih prav tako potrjujejo občni zbori, naj bi kandidirali delovne, agilne ljudi. Največ dela pa imajo te dni sedanji odbori SZDL s pripravami poročil, tako o družbeni dejavnosti kakor tudi o gospodarskem razvoju v zadnjih letih.

— I. c.

Nova stanovanjska zadruga v Kranju

V Kranju so že imeli zadnja leta dve stanovanjski zadrugi. Vendar nobena ni prišla daleč. Pri prvih naporih konkretnega dela — pri gradnjah se je stvar končala. — Kljub temu so sedaj, ob odmevih novih stanovanjskih zakonov že tretjič poskusili. Nova stanovanjska politika predvideva namreč tudi znatno razširitev raznih oblik konkretnega sodelovanja samih interesentov — državljanov pri zbiranju investicij za stanovanjsko gradnjo. Ena od oblik so tudi stanovanjske zadruge.

Nova stanovanjska zadruga se je oblikovala pred nekaj manj kot mesecem dni. Značilno je, da je mnogo kandidatov za tako obliko gradnje. Na prvem sestanku, ki je bil 22. oktobra, je bilo 20 članov. Potem so k tej zadrugi pristopili še interesi iz delovnega kolektiva Roleta in Gozdnega gospodarstva. Nenehno pa prihajajo pristopne izjave novih kandidatov, tako da imajo sedaj že skupno 58 članov.

Na prvem sestanku, ki je imel

obliko ustanovnega občnega zbora, so sprejeli tudi osnutek pravil te stanovanjske zadruge odprtega tipa. Za vpisnino so določili 1000 dinarjev, 10.000 dinarjev pa za pristopni delež. Zatem naj bi član stalno vlagal denar v zadrugo, tako da bi do vselitve v stanovanje vplačal najmanj 15 odstotkov celotnega zneska stanovanja oziroma hiše.

Taki so v glavnem predlogi pravil te stanovanjske zadruge, ki pa še niso sprejeti. Toda ne glede na to, če bodo ta pravila utrpela določene spremembe, če se bo oblika tega načina gradnje stanovanj mogla prilagoditi novim razmeram in potrebam. Važno je že to, da je mnogo državljanov, ki ne čakajo križem rok, kdaj bodo prišli na prioriteto listo in zatem do stanovanja po stari, administrativni poti, marveč so sami pripravljeno prispevati, delati in aktivno sodelovati pri izboljševanju stanovanjskih razmer. To pa je eden od ciljev osnutka zakona nove stanovanjske politike.

K. M.

Kam v nedeljo?

KRANJ: v Kranju bo ob 10.30 uri na igrišču Mladosti prvenstvena rokometna tekma moške republiške lige Mladost : Krim.

DUPLJE: ob 8.30 uri bo prvenstvo pionirjev v rokometu. GOLNIK: ob 8.30 uri bo prvenstvo Gorenjske v rokometu za ženske.

SKOFJA LOKA: ob 14. uri srečanje med rokometnima reprezentancama žensk Gorenjske in Dolenjske; ob 15. uri srečanje med rokometnima moškima reprezentancama Gorenjske in Dolenjske.

Kronika teh dni

● Ta teden praznujemo po vsej državi kot arhivski teden. Glavni namen tega tedna je, da bi se kuturna dejavnost približala ljudem, da bi ljudje spoznali velik pomen in važnost arhivalov za sleherni znanstveni delo in da bi pravilno pojmovali njihov vrednost ter jih primerno čuvali.

● V bolnišnici za porodništvo in ginekologijo Kranj se je od četrtika, 5. novembra zjutraj do četrtika, 12. novembra zjutraj rodilo skupaj 22 otrok, in sicer 8 dečkov in 14 deklic.

● V tovarni vijakov Plamen Kropa so v oktobru letos kljub omejitvam električne energije presegli družbeni plan za 13,8 odstotka. Izdelali so 334.000 kilogramov izdelkov. V letošnjih desetih mesecih so proizvedli plan v primerjavi s istim razdobjem lanskega leta presegli po količini za 145.500 kilogramov ali za 5,1 odstotka.

● V Podnartu se zadnje dni aktivno pripravljajo na občinski praznik. V nedeljo, 22. novembra bo DPD Svoboda Podnart priredila šahovski turnir, v sredo, 25. novembra bo strelska družina Stane Zagorac v Podnartu priredila strelsko tekmovanje, v četrtek bo tekmovanje pionirjev s skiroji, v soboto, 28. novembra popoldne bo slavnostna seja krajevnega odbora Podnart, zatem komemoracija pred spomenikom padlih borcev na Ovišah in nato svečana proslava v Kulturnem domu v Podnartu, na kateri bodo sodelovali tudi člani pevskega zbora Franco Prešeren iz Kranja. Glavne točke za proslavo bo pripravila mladinska organizacija.

● Danes bo v Prešernovem gledališču v Kranju gostovala SNG Drama iz Ljubljane z Borovim delom »Zvezde se večne«, in sicer ob 16. uri za red Iskra, ob 20. uri pa za red premierski.

● V soboto, 7. novembra so se pri Občinskem ljudskem odboru v Kranju poročili naslednji pari: Dušan Ilšević, delavec in Stefanija Krmelj, gospodinja; Jože Pavlovič, strojnik in Ana Riharšič, predilka; Pavel Fende, kmečki delavec in Angela Pogarčar, tkalka; Franc Novak, kamnosek in Jožeta Anžlovar, tkalka; Metod Rode, delavec in Marija Bergant, delavka; Janez Benedičič, strojni ključavničar in Martina Seman, tkalka; Alojzij Verčič, vojni invalid in Justina Podlesnik, tkalka; Ervin Mikulič, tekstilni tehnik in Danijela Kraljič, tekstilni tehnik. ● V Radovljici zdaj hitijo z zadnjimi deli pri ureditvi osi-

nega vozlišča v centru mesta, kar bo znatno pripomoglo k izboljšanju cestnega prometa. — Novo cesto bodo odprli na Dan republike.

● Po enem letu molka je v Predvorju spet zaživela Ljudska knjižnica v okviru KUD »Matija Valjavec« Predvor. Prostor je uredila kranjska občina. Knjižnica ima okoli 730 knjig, v kratkem pa bodo nakupili še nekaj novih.

● V prihodnjih dneh bodo v Bohinjski Bistrici odprli nov Zdravstveni dom. Gradili so ga precej let, saj so bile vedno težave s sredstvi. Vsa dela bodo stala približno 52 milijonov dinarjev.

● Pred dnevi so se sestali na Bledu zastopniki avtobusnih podjetij in sklenili, da bodo v prihodnji sezoni še povečali število avtobusnih prog. Avtobusni promet na Gorenjskem je bil že v pretekli sezoni dobro razvit, saj so bili vsi turistični centri med seboj povezani s celo vrsto prog, prav tako pa tudi z Ljubljano in ostalimi mesti.

● V času od 2. do 9. novembra se je na Jesenicah rodilo skupno 18 otrok, od tega 13 dečkov in 5 deklic. V istem času sta bili dve poroki, umrli pa so: Venčeslav Mešič, učenec, Matilda Kosič, rojena Brezovec, družinska upokojenka, Roman Kogovšek, sprevodnik, Maks Rogar, kmet in Anton Peterman, osební upokojenec.

● V sredo zvečer je bilo v prostorih STTS Kranj v okviru Ljudske univerze predavanje »Kako ostanem živčno zdrav«.

● Na zadnji seji Občinskega komiteja LMS Kranj so razpravljali predvsem o pripravah na letno konferenco, ki bo konec novembra ali v začetku decembra.

● V času od 1. do 8. novembra je bila v tržiški občini rojena Zdenka Zupan, in sicer 2. novembra v Koroju, poročila sta se Miroslav Praprotnik, klepar in Ana Kuhar, belničarka ter Jožef Zadravnik, pekovski pomočnik in Majda Brbre, navijačica, umrl pa je Hubert Zupan, sedlar iz Bistrice pri Trzinu. ● Velika pridobitev za Strazišče so nore higijenske posode za odvažanje smeti, ki so jih pred kratkim dobila vsa poslopja in ki so jih v teh dneh že začeli uporabljati.

● Tudi letos so na kranjski gimnaziji, tako kot v preteklih letih, pričeli z rednimi plesnimi vajami, ki jih vodi plesni učitelj Lombar iz Ljubljane.

Kadri v zdravstvu

(Nadaljevanje s 1. str.)

Pri pregledu dela sindikalnih zdravstvenih podružnic na Gorenjskem je bilo ugotovljeno, da ne delajo podružnice povsod v sklopu in s sodelovanjem z občinskimi sindikalnimi organizacijami ter ne rešujejo vse problematike s področja zdravstva, odnosov do pacientov in medsebojnih odnosov. Razen v nekaj primerih nimajo izvršni odbori podružnic skoraj nobenih stikov z občinskimi sindikalnimi sveti. Na splošno se je v zdravstvenih zavodih delo sindikalne organizacije zapostavljalo in so bili ponekod sindikalni sestanki le zaradi sestankov. Nikjer niso bile pripravljene analize dela.

Področje politične dejavnosti v sindikalnih podružnicah zdravstvenih zavodov je minimalno v okviru splošnih političnih dogodkov v občini. Slabost precejšnjega števila sindikalnih podružnic v našem okraju je, da premalokrat zavzemajo samostojno stališče ali pa o nekem problemu razpravljajo le ozek krog vodilnih funkcionarjev.

V zvezi z izboljšanjem dela sindikatov v zdravstvenih zavodih so na konferenci sprejeli vrsto smernic za delo v prihodnje. Pri tem bodo gledali, kako bodo sestavili nove izvršne odbore. Proučili bodo in za-

vzeli stališča o honoriranju in nagrajevanju zdravstvenih kadrov, pripravili bodo analize in program o strokovnem izobraževanju ter obravnavali osebne odnose in odnose do pacientov. Prav tako bodo poskrbeli za čim širšo razgledanost svojih članov.

M. Z.

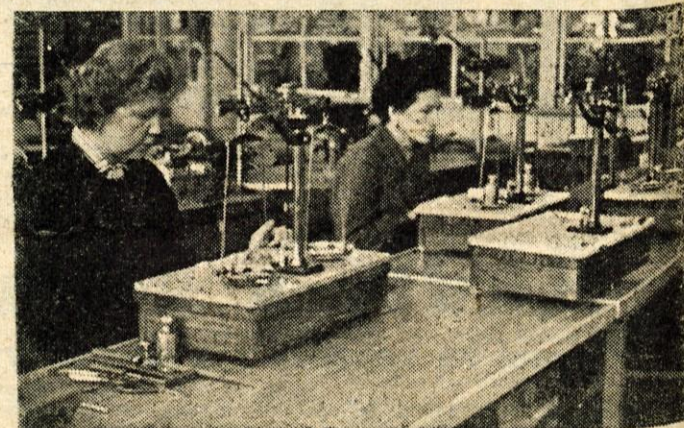
LJUDJE IN DOGODKI DE GAULLEOVI POGOJI

Odkar je de Gaulle prevzel oblast v Franciji, ne mine nobena priložnost, ki je ne bi izkoristil za to, da postavi pred zahodne zaveznike zahtevo po večji vlogi in vidnejšem mestu Francije pri vodstvu zahodne politike. Do zdaj je že nekajkrat kar krepko udaril po mizi in celo zagrozil z izstopom iz Atlantske zveze, če ne bodo v Washingtonu in Londonu bolj upoštevali francoskih mnenj in stališč.

Te dni je de Gaulle spet udaril po mizi. V izjavi glede sklicanja četverne konference na najvišji ravni je postavil pogoje, ki jih je treba izpolniti preden bo de Gaulle pripravljen sestiti za mizo na vrhunski konferenci.

Kakšne so njegove zahteve? Potem ko je de Gaulle ugotovil, da je prišlo v svetu do delnega izboljšanja in priznal pomirljivo stališče Sovjetske zveze nasproti zahodnim silam, je hkrati poudaril, da so tako na vzhodu kot na zahodu prišli do prepričanja, da bi sleherni obojeni spopad pomenil nevarnost splošnega uničenja sveta. Zato je zmagalo stališče, da je nujno treba doseči mir namesto vojne. Iz takega spoznanja, pravi de Gaulle, se je rodila zamisel o vrhunski konferenci.

Francija je naklonjena taki konferenci, toda zanjo se je treba dobro in temeljito pripraviti. Ni se vredno sestajati, trdi de Gaulle, če bi na takem sestanku same drug drugega prepričevali o svojih najboljših namelih, storili pa ne bi ničesar. Če pa se kočemo resno is-

Letošnja rekonstrukcija v tovarni Niko v Železnikih je dokaj izboljšala proizvodni postopek

da nanje drugi zavezniki ne gledajo s posebno lepim očesom. Še prav posebno so razkačeni na taka francoska stališča v Londonu, kjer bi sestanek na vrhu imeli rajši danes kot jutri. Vendar pa se de Gaulle čuti dovolj krepkega, da postavlja pogoje. Dejstvo, da prihaja Hruščov za New Yorkom naprej na poseben v obisk v Pariz in da je te dni zelo očitno podčrtal — čeprav s precejšnjimi pridržki — pozitivne plat de Gaulleove izjave o pravici Alžircem do samoodločbe, vse to dviga ceno de Gaulleove politike. Tudi resolucija v ZN glede napovedanih francoskih poskusov v atomski bombo je zelo popustljiva in namesto obsebnosti teh poskusov le postavlja Francijo, naj se pridruži drugim atomskim silam v prizadevanju za prenehanje takih poskusov.

Kaj bo de Gaulle dosegel s temi zahtevami, in česa ne bo, na to bo treba seveda še počakati. Vendar pa je le vnovič opozoril svet nase in na svoja stališča.

Izdaja CP »Gorenjski glas« — Uredništvo: S. Beznik — Odgovorni urednik: Vojko Novak — Tel. uredništva: 496 — Uprava: 297 — Tekoči račun pri Komunalnem banki v Kranju: 697-70-125 — Izdaja ob ponedeljkih in petkih — Letna naročnina: 600 dinarjev, mesečna: 50 din.

Predsednik OLO Kranj Vinko Hafner

O uvajanju novih ekonomskih najemnin

Spremenjeni stanovanjski odnosi v zvezi z uvedbo ekonomskih najemnin in novim zakonom o finansiranju stanovanjske izgradnje, ki bo na dnevnem redu Zvezne ljudske skupščine dne 29. novembra, so v zadnjem času predmet živahnih razprav na najrazličnejših forumih. Predsednik Okraj. ljud. odbora Kranj Vinko Hafner je imel v preteklem tednu v Kranju, Radovljici in na Jesenicah predavanja o novih ekonomskih najemninah in o finansiranju stanovanjske izgradnje. Iz magnetofonskih zapisov predavanja v Kranju povzemamo nekaj misli v nekoliko skrajšani obliki.

Tovariš Hafner je v uvodu poudaril, da se v našem stanovanjskem gospodarstvu predvidevajo spremembe dveh bistvenih sprememb: uvedba ekonomskih najemnin in s tem v zvezi nov sistem finansiranja stanovanjske izgradnje, ki ne bo več pretežno temeljil na zbiranju stanovanjskega prispevka od plač, ampak predvsem na formiranju novih fondov za razširjeno reprodukcijo, ki bodo bolj kot do sedanjih osnovani na ekonomski podlagi.

Kako ogromen pomen ima za celotno našo družbo vsaka sprememba stanovanjskih odnosov, lahko ugotovimo, če upoštevamo, da od celotne vrednosti, ki jo naša družba ima (tovarne, polja itd.), odplača ena četrтина na vrednost stanovanjskih zgradb, in da se za vzdrževanje teh zgradb in za novo gradnjo stanovanj uporablja vsako leto celo nekaj več kot 13 odstotkov celotnega narodnega dohodka.

V nadaljevanju je tovariš Hafner poudaril, da je za naše stanovanjsko gospodarstvo značilno predvsem to, da se pretežno večina novo zgrajenega stanovanjskega fonda finansira iz družbenih sredstev in da so, na drugi strani, stanovanjske najemnine razmeroma zelo nizke. Normalno se v svetu troši za stanovanjske najemnine povprečno 22 odstotkov osebnih dohodkov, pri nas le približno 3 odstotke, od tega n. pr. na Jesenicah, kjer so najemnine izjemoma še nižje, celo manj kot 2 odstotka, v Kranju pa nekaj manj kot 4 odstotke. To pomeni, da imajo stanovanjske najemnine v odnosu na realno vrednost stanovanj pri nas zelo nizek delež in skupni osebni potrošnji zaposlenih. Stanovanjske najemnine imajo vseskozi po vojni in še zdaj nek poseben položaj, so neke vrste komunalno-socialna dobrina, ki se ne razdeljuje po normalnih zakonitostih blagovno-denarne menjave, ampak se razdeljujejo oziroma se njihova cena določa po posebnih družbeno-socialnih načelih. Posledica takega stanja je, da se razširjena stanovanjska izgradnja finansira iz družbenih sredstev, ne pa iz najemnin. Potrebe po stanovanjih pri nas še ne ureja dejanska plačila zmogljivost državnih, ampak jo urejajo le socialne potrebe, kar pomeni upravni način razdeljevanja stanovanj z vsemi svojimi težavnimi posledicami.

Prvi element za izračunavanje najemnine je torej amortizacija. Ostala najemnine, to je tista, ki se uporablja za upravljanje in za redno vzdrževanje zgradb, znaša prav toliko kot amortizacija. Če torej n. pr. amortizacija od enega stanovanja znesne mesečno 1000 dinarjev, znaša ostala najemнина še 1000 dinarjev, skupaj torej 2000 dinarjev.

Po podatkih, ki jih dobimo pri izračunavanju amortizacije in stroškov upravljanja in ki jih je izračunal in dal na razpolago zvezni

Sekretariat za urbanizem, bi se z reformo najemnine v Jugoslaviji zvišale od sedanjih povprečno 15 dinarjev za kvadratni meter stanovanjske površine na približno 37 dinarjev (za približno 150 odstotkov). V Sloveniji so bile najemnine že do zdaj nekoliko višje. Na kvadratni meter uporabne stanovanjske površine so znašale povprečno 17 dinarjev, po omenjenih izračunih pa bi se dvignile na 40 dinarjev. V Kranju znaša dosedanja povprečna stanovanjska najemнина na kvadratni meter 19,5 dinarja, povečala pa bi se praviloma na 38 dinarjev. Pri tem je treba računati, da bi bila najemnine v mestu nekoliko višje, nekoliko nižje na periferiji, še nižje pa v vaseh, tako da bi se verjetno gibala od 36 do 41 dinarjev za kvadratni meter stanovanjske površine.

Po teh podatkih lahko približno izračunamo tudi že višino nove stanovanjske najemnine za posamezne kategorije stanovanj. Vendar se moramo pri tem zavedati, da te podatke ne smemo jemati kot nekaj dokončnega, in sicer iz dveh razlogov: prvič ker zakon o finansiranju stanovanjske izgradnje še ni sprejet in utegne do sprejema v Zvezni ljudski skupščini utrpeti še morebitne korekture, in drugič, ker bodo zvezni predpisi to vprašanje uredili le okvirno in približno, končna odločitev za višino stanovanjske najemnine pa bo odvisna od posameznega občinskega ljudskega odbora, ki bo s svojimi odloki predpisoval nekatere pomembne elemente. Informacije navedimo le podatke o višini nove najemnine za četrto kategorijo stanovanj, ki je v Kranju najštevilnejša, saj predstavljajo 72 odstotkov vseh stanovanj. Stanovanje te kategorije ima približno 40 kvadratnih metrov uporabne stanovanjske površine. Tu bi se najemnine povečala od sedanjih 17 na 28 dinarjev za kvadratni meter površine ali od povprečnih 680 dinarjev na 1120 dinarjev — za 64 odstotkov. Podatki, ki jih je na predavanju navedel tovariš Hafner za ostale kategorije (I, II, III) kažejo sicer nekoliko večje povečanje, vendar so ta stanovanja zastopana pri nas le v manjšem odstotku.

Precej se je tovariš Hafner zadržal pri drugem vprašanju, ki je v sklopu te reforme za državljane najbolj zanimivo, to je vprašanje nadomestila za tako povišano stanovanjsko najemnino. — Uvajanje ekonomskih najemnin se namreč pri nas ne bo izvršilo na račun sedanjih plač, pač pa na račun povečanja osebnih prejemkov za približno 6,5 odstotka in na račun ustreznega zmanjšanja tistega stanovanjskega fonda, ki ga podreja zdaj plačujejo v višini 10 odstotkov od čistih osebnih prejemkov. Praktično bo to videti takole: podjetja in ustanove so doslej

plačevale v občinski stanovanjski fond 10 odstotkov od vseh izplačanih osebnih prejemkov. Po uvedbi reforme bodo v ta fond plačevale nekaj več kot 5,5 odstotka, oziroma 4 odstotke od bruto osebnih prejemkov. Za to vsoto, ki jo bodo podjetja in ustanove pridobile s tem, ker bodo manj vplačevale v stanovanjski fond, bodo lahko izplačevale povišano najemnino v višini 6,5 odstotka od osebnih dohodkov.

Izračuni kažejo, da bodo delovni ljudje v višini 6,5 odstotka od sedanjih osebnih prejemkov dobili realno nadomestilo za povišanje stanovanjskih najemnin, v nekaterih primerih pa bo to nadomestilo celo nekoliko večje. Večje pri nas predvsem zaradi višjega odstotka zaposlenih kot pa je v vsej državi. Razen tega predlog zveznega zakona o stanovanjskih odnosih določa, da v primeru, če se ugotovi, da znaša povišana stanovanjska najemnina več kot pa bo znašalo nadomestilo, lahko občinski ljudski odbor določi, da prizadeži za dobo pol leta po uvedbi zakona še vedno lahko plačujejo le toliko višjo najemnino, kolikor so dobili doplačila. Ker bo ta postopek precej kompliciran, povzročal bo namreč znatne težave pri dokazovanju, koliko je nekdo prejel nadomestila, in pri obračunavanju najemnin ter pri izdajanju odločb, prevladuje mnenje, da bi se razlike do 200 dinarjev sploh ne upoštevale.

Tovariš Hafner je poudaril, da je torej odveč bojazen, da bo moralo zaradi stanovanjske reforme precej ljudi zapuščati dosedanja stanovanja in se vseliti v slabša. Takih primerov ne bo veliko. Prepričan pa sem, pravi tovariš predsednik, da bodo zaradi novih najemnin ljudje začeli bolj pametno, gospodarsko in v okviru svojih zmogljivosti gledati na stanovanja. V tem pogledu so namreč doslej vodili kaj malo računa.

Tovariš predsednik se je v predavanju precej zadržal tudi pri vprašanju izplačila nadomestila za lastnike stanovanjskih hiš. — Od skupnega stanovanjskega fonda je namreč v družbenem premoženju le 32 odstotkov vseh stanovanjskih površin, medtem ko jih je 68 odstotkov v lastnini zasebnikov. Zato je treba računati, da do dobilo nadomestilo za povišano najemnino večje število ljudi, ki že imajo svoja stanovanja, kar pomeni, da ta denar ne bo šel le za vzdrževanje stanovanjskih hiš in za upravljanje, pač pa se bo v precejšnji meri preli v normalno osebno potrošnjo. To bi imelo zelo neugodne učinke za celoten naš gospodarski razvoj, ker bi ta denar močno pritisnil in tudi porušil ravnotežje med denarnimi in blagovnimi fondy, kar bi nujno povzročilo skok vseh cen. Računa se namreč, da bi v merilu cele

Pionirski krožki na bohinjski šoli so zelo delavni. Zlasti je privlačna mizarska delavnica in temnica fotokrožka, ki so jo opremlili z novimi aparati. Za njihove lepe izdelke so bili že večkrat pohvaljeni na razstavah. Na sliki: delo v tehničnem krožku.

Jugoslavije lastniki zasebnih hiš in tisti, ki pri njih stanujejo, dobili na račun tega nadomestila kakih 37 milijard dinarjev, samo v kranjskem okraju pa preko 400 milijonov dinarjev na leto. Če bi vsa ta ogromna denarna sredstva sprostil v enem letu, bi to imelo težke negativne posledice za položaj vseh delovnih ljudi. Zaradi tega se predvideva sicer precej neljubozvni, pa vendarle zelo nujen ukrep, da se izplačilo tega 6,5 odstotnega nadomestila za vse tiste, ki najemnine ne plačujejo, ki torej imajo svoje stanovanjske hiše ali ki stanujejo v družinski skupnosti z lastnikom hiše, zadrži za dve leti, in sicer na ta način, da bodo podjetja ta dodatek odvajala na poseben račun pri komunalni banki. V teh dveh letih pa bodo lastniki stanovanjskih hiš ta denar lahko koristili le za te namene:

1. za tako imenovano zaaranje stanovanjske pravice, za predplačilo stanovanjski zadrugi ali občini;
2. za odplačevanje anuitet za dolgove pri stanovanjski hiši;
3. iz tega doplačila bo lahko lastnik stanovanjske hiše plačeval tudi povišani davek od hiš, tako imenovano hišarino, ki bo znašala približno 50 odstotkov nove ocenjene 100-letne amortizacije.

Nazadnje je tovariš Hafner govoril še morda o najvažnejšem vprašanju, to je o prihodnjem finansiranju stanovanjske gradnje.

Stanovanjska gradnja se je doslej v glavnem finansirala iz treh virov: 1. 10-odstotni stanovanjski sklad, 2. skladi podjetij in 3. sredstva privatnikov.

V prihodnje se bo sicer stanovanjski fond občin znižal za približno 50 odstotkov, po drugi strani pa bodo deblokirana vsa sredstva, ki so bila iz prejšnjih let blokirana v stanovanjski gradnji. Prvi vir finansiranja stanovanjske gradnje bo torej za polovico znižani stanovanjski sklad in sprostena sredstva omenjenih blokad. Drugič, vsi hišni sveti tisti hiš, ki jih je gradila občina, bodo morali odvajati amortizacijo v stanovanjski fond, tako da bodo

hišni sveti lahko uporabljali za svoje namene le tisti del najemnine, ki je namenjena za vzdrževanje in upravljanje, ki pa bo tudi nekoliko višja kot je sedanja. In tretjič: nov dohodek stanovanjskega fonda bo tako imenovana hišarina, ki jo bodo morali odstopljati vsi lastniki stanovanjskih hiš. Hišarino, se pravi davek od hiše bodo morali plačevati tudi od tistega stanovanja, ki ga lastnik uporablja sam, in sicer zato, ker bo on dejansko dobil tudi nadomestilo za to povišano najemnino.

Za nas pomembno je tudi vprašanje gradnje stanovanjskih hiš iz prispevkov državljanov. Ta oblika gradnje je bila pri nas doslej zelo močno razširjena, včasih s težkimi bremenami za zasebnika, ker je moral sam plačati polovico in včasih tudi 90 odstotkov vrednosti stanovanjske gradnje, za ostalo pa je najel kredit. Ta oblika bo možna tudi še v prihodnjih letih. Razem tega pa se predvideva, da bi v okviru zadruge, to je socialistične gradnje ustvarili nov način finansiranja na ta način, da bi stanovanjski fond posodil zadrugi določeno vsoto obratnih sredstev, s katerimi bi zadruga gradila stanovanja in jih potem prodajala državljanom v zasebno lastnino. Tak način gradnje bo posebno prikladen zato, ker bodo zainteresirani državljani lahko tudi iz blokirane dela nadomestila plačevali vsak mesec prejemku oziroma aro. Ko bi v takem primeru preslece stanovanje dobili, bi se naprej plačevali anuitete in uživali vso pravico uporabe in dopolnjevanja tega stanovanja, ko pa bi dolg oziroma celotno vrednost stanovanja dokončno odplačal, bi postal tudi trajen lastnik stanovanja in bi z njim lahko v celoti razpolagal.

Po končanem predavanju je tovariš Hafner odgovoril še na nekaj vprašanj, ki so se nanašala na izkoriščanje prevelikih stanovanjskih majhnih družin, na podnajemniške odnose, na lastnike hiš, ki ne stanujejo v svoji hiši, na problem porabe blokirane dela nadomestila lastnikov hiš po končani blokadi itd.

Use je postalo tiho. Čisto tiho. Le stoli so tu in tam presunljivo zaškripali. In vendar je bilo tudi to prijetno. Vsakdo je bil pogledal tja, kjer je sedel, da se bo vendar ta ali oni dvignil in spregovoril, pretrgal ujedljivo tiho.

Toda nič! Pod stropom so še amej lebedele zadnje besede: »Odpiram diskusijo...« Kot da to besede obklicale nekje za velikim kovanim lestencem sredi stropa in zadržale prisotne v ne-prijetnem pričakovanju. Potem se je dvignila neka roka in... Začelo se je. Ljudje so mnogo, mnogo povedali, hvalili, grlili. Nekateri stvari so bili zelo veseli — s ponosom so jih pripovedovali in narobe — zaradi nekaterih so se jezili...

Tako je bilo ondan v Zadrugi domu v Lencovem. Bil je občni zbor Socialistične zveze. Precej se jih je zbralo. Mnogi so prišli iz Ravnic in iz Grabna. Mnogo jih je bilo tudi iz Vošča, Brda, Spodnje Lipnice, Zgornje Lipnice... In zdaj, ko so bili tu, so hoteli marsikaj povedati — svoje težave in svoje misli o tem in onem. Zato je bilo na obnem zboru zelo živahno. In kako tudi ne! Toliko stvari so slišali o vodovodu, o živini in pašnikih, o delu Rdečega križa, o privedenih na tem odru...

Bil je to pravi obračun, kot govorijo zdaj tam okrog. Prvič so se pred ljudmi zvrstili predstavniki vseh organizacij v vasi in povedali, kako jim gre delo in kaj. Govorila je predsedni-

OBRAČUN V LANCovem

Tako je bilo rečeno na občnem zboru. Čez nekaj dni se je namreč pokazalo, da so imeli ljudje prav. Voda je poplavlila obkolic. Odprtina ni požirala toliko vode, zamašilo se je.

Baje so sklenili dvigniti most, da bi se izognili vodi, toda pripomba ljudi, domačinov na občnem zboru je bila umestna.

Največ so govorili o vodovodu. Nič čudnega. To je vendar pomembno, skupno delo. Ljudje so se že pred leti zagrizli v to. In prav nekaj nedelj pred obnim zborom je bilo tam okrog najbolj živahno. Od križišča ceste pri Spodnji Lipnici pa vse do Zadruginega doma v Lencovem so kopali jarek za vodovod. Kar petdeset jih je prišlo neko nedeljo. Vse dopoldne so kopali. In kako kopali! Potem so položili cevi, jih spojili, zasuli in se oddahnili. Toda, kaj kemalu so bili razočarani. Ko so doma odprli pipo, je v njej zapihalo in zagrgalo. Voda — niti kapljice! To se je dogajalo ljudem v Zgornji Lipnici. V cevi voda ni in ni prodira. Prebivalci je bil pritisk. Rezervoar na bregu je prepotreben. Toda cement, železo... Tega primanjkuje. Tako so povedali oni, ki vodijo to stvar.

Se o nečem so govorili na zboru, kar jim ni bilo prav — o tisti nesrečni paši. Recimo, da živina ves dela škodo po gondo-

vih Lipniške, Radovljiske in Mošenjske planine. Toda treba bi bilo stvar bolj pripraviti. Kmetje bi morali imeti v zameno drugo pašo, toliko krme, da bi bili brez skrbi, kako preživeti živino. Če manjka mesa in mleka, je treba paziti, da ne zmanjšamo števila živine, da je živina dobro krmljena.

Kot so povedali na zboru je zadruga skrbela za to. Toda premalo je bilo sodelovanja in zanimanja med zadrugniki, premalo skupnega dela. Zlasti pa, kot so se vsi strinjali — premalo razgovorov s kmeti. Premalo je bilo razgovorov o paši, o škodi, ki jo povzroča živina, o možnostih na Zgošči poljani, o možnostih boljše krme v dolini in podobno. — Tako so pripovedovali na občnem zboru.

Povedali so, da bi bilo treba razširiti organizacijo Rdečega križa, kjer je premalo članov. Potem o prosvetnem delu. Včasih je bilo v Lencovem zelo živahno. Zlasti pred leti, ko so odprli Zadrugni dom z veliko lepo dvorano. Prosvetno društvo Jelovica je privajalo lepe prireditve. Včasih so na odru tako lepo zaigrali. Toda zdaj? Predlanskim so naštevali eno samo igro, lani tudi. Letos pa sploh nič. Tudi s peškim zborom je tako. Klavir leži zaprašen in pozabljen zadaj za odrom. Nihče se ne zmeni zanj. Prodati ga bodo skušali. Potem

bi še nekaj dodali in kupili televizijske sprejemnike. Gotovo bi bolj koristili.

KRATEK SPREHOD

Zgodnji mrak jesenskega dne je že silil v dolino. Kljub temu je mikavost kraja vabila na kratke sprehode. Sprehodili smo se proti Lencovem, po hribu nazogor proti Zgornji Lipnici in nazaj v dolino. Iz Zgornje Lipnice, iz visokih, neporaščenih vrhov je zelo lep razgled tja proti Bledu pa do jevnostiških dimnikov; prav blizu se zdi grad v Begunjah, tržiški kot in ravnina, ki se razteza tja proti Kranju in Šmarjeti. Toda eden od teh vrhov, kot izjema, ni poraščen. — Vendar še bolj zanimivo — prav tam smo nenadoma »odkrili« sive razvaline nekdanjega gradu. Kdo bi pomnil zgodovino vseh teh gradov! Ostanke nekdanjih močujočih zidov štrlijo v zrak, toda čas jih prerašča — debele buke in smreke rastejo tam, kjer so bile morda nekoč sobane. Celotni vrh zdovaja je pogljal kor pa bladičasta smrečica.

Lep, zgodovinski kraj in bkrati razgled po okolici. Razgovarjali so že o tem, da bi tam napravili bife, uredili poti in skušali to uporabiti kot izletniški kraj, kot turistično zanimivost. Toda ostalo je le pri besedah in načrtih. To so povedali kmetje.

Radi pripovedujejo o tem, kar imajo lepega. Seveda je raje govoriti o načinu gojenja, o italijanski sorti pšenice, o cesti...

Potem pa smo se kar nepričakovano srečali s Ferdom, Jancom

in drugimi. Mnogo so pripovedovali, kaj tam ljudje delajo, govorijo in kako žive. Po občnem zboru se marsikaj spremeni — pravijo. Drugače začno delati. Priprave na občni zbor Socialistične zveze so prvič konkretno pokazale, da je treba več povezave z vsemi organizacijami. In tako, kot so tam pred vsačani predstavniki organizacij dajali obračun, tako bodo delali tudi poslej. Vsi problemi niso zgolj stvar ene same organizacije.

Marsikaj se nadejajo tudi od novih odbornikov. V odbor SZDL so na občnem zboru izvolili kar 5 novih članov. Stirje so mladinci, ki niso stari več kot 22 let. Ni manjkalo pripomb, ko so prihili proti na dan s takimi predlogi. Toda mladi so že pokazali, da so sposobni. Tako se je pokazalo v samem delu. Nedavni obračun — občni zbor, pa jim je pokazal, kaj je treba delati.

Na poti proti Radovljici smo srečali moža. Pripovedoval je, da so bili okrog Lencovega včasih sami »furmani« in gozdni delavci. Vse je preživljala Jelovica. — Danes je drugače. Tovor so prevzeli tovornjaki in mnogo ljudi hodi na delo v Železarno pa v Verigo, Elan... Tudi znameniti željariji v Kamni gorici so opustili kladivo. Samo vigenci in njihova nakovala še obstajajo kot zgodovinska zanimivost.

»Celo iz Ljubljane jih hodijo gledat,« je dejal na koncu. V njegovem glasu je bil prizvok ponosa.

K. Makuc

OBVEŠČEVALEC

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Gospodarska ulica 9, telefon 218 in 595, naročila za prevoz bolnikov tel. 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cene malih oglasov so: prekle 20, izm. ljevo 10, ostalo 12 din od besede; naročniki imajo 50 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglasnega oddelka je 397, uredništva 475.

Enosobno stanovanje v Kranju kupim. Ponudbe z navedbo cene pošljite v oglasni oddelk pod »Vseživno«.

Za stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali okolici nudim 20.000 dinarjev nagrade. Ponudbe pošljite v oglasni oddelk pod »Oktobere«.

Prodajam motorno kolo NSU 250 kub. centimetrov, 4 taktno. Cena 60.000 din. Naslov v ogl. oddelku.

Prodajam dobro ohranjen kavč in Stragulo 2 krat 3 m za kuhinjo. Naslov v oglasnem oddelku. 4923

Od Zbilj do Prebačevega sem 8. novembra izgubil zaganjač za motorno kolo (kurbel). Najditega prosim, naj ga vrne v Prebačevo št. 19.

Prodajam brejo kravo po izbiri in 2 leti staro kobilico »Hafingoroc«.

Ivan Petrič, Pš. Polica 6, Cerklje. 4979

Prodajam enostanovanjsko hišo. — Pavla R., Kokrica 73a, Kranj. 4980

Prodajam izruvač za krompir, repo in konja. Naslov v ogl. odd. oddelku. 4981

Prodajam 3 ha travnika v bližini Kranja, po nizki ceni, vse v ravni ob glavni cesti. Primeren je tudi za stavbišča. Naslov v oglasnem oddelku. 4982

Prodajam železno vzdiljivo omaro, skoraj novo, 110 krat 100 krat 50 centimetrov, težko okrog 70 kg z dvojnimi vrati in komplet »Kroket« za pionirsko igranje. Dolenc, Prešernova 10, Kranj. 4983

Prodajam avto Fiat Ballila za 250 tisoč dinarjev. Naslov v oglasnem oddelku. 4984

Prodajam zidano garažo, krito z epko. Naslov v oglasnem oddelku. 4985

Spalnico kompletno ali po posameznih delih prodam. Kosec, Kidričeva 13-II, Zlato Polje, Kranj. 4986

Prodajam dobro ohranjeno diatončno harmoniko. Naslov v oglasnem oddelku. 4987

Prodajam nivo 2000 kv. metrov četrte ure od Kranja na Velikem hribu ob glavni cesti. Naslov v oglasnem oddelku. 4988

Prodajam moped, nov. Razpor, mehanik, Primskovo, Kranj. 4989

Gradbeno pravico na parceli pri Vodovodnem stolpu v Kranju, za zidljivo z dvojčkom, prodam. Pojasnila dobite v Pošti ulici 1-II, Kranj. 4990

Prodajam 2 gozda, enega nad Sebenjemi in drugega v Udnem boru pri Dupljah. Naslov v oglasnem oddelku. 4991

Prodajam zidljivo parcelo na Blejski Dobravi, blizu postaje Vintgar. Vodovod napeljan. Naslov v oglasnem oddelku. 4992

Ugodno prodajam Italijanski športni moped »Benelli« s prevoženimi 1500 km. Ambrož Tine, Lahovec 40, pošta Cerklje. 4993

Prodajam zidljivo parcelo v bližini šole na Primskovem. Voda in elektrika na parceli. Naslov v ogl. oddelku. 4994

Zazidljivo parcelo v Cirkah pri malekarni prodam. Angela Smole, Ljubljana, Celovška 157. 4995

Mešalec za mešanje glin in stroj za izdelovanje opeke kupi »Remont, Žužemberk«.

Nudim brezplačno stanovanje in hrano upokojenki ali dekletu s popoldanskim zaposlitvijo. Naslov v oglasnem oddelku. 4997

Upravni odbor Kmetijske zadruge Veleosvo obvešča zainteresirane, da ima na zalogi okrog 7000 sadik črnega ribeza, odlične kakovosti, po zmerni ceni. 4999

Upravni odbor Kmetijske zadruge Veleosvo sprejme v honorarno zaposlitev delavca za priložnostna dela. Ostalo po dogovoru. 5000

Ponujem učence osemletke matematiko in angleščino. Šifkovič, Cesta na Klanc 43. 5001

Stanovanjska skupnost Vodovodni stolp v Kranju obvešča starše, da bo vpisovanje predšolskih in šolskih otrok v dnevno zavetišče »Kekeca« 16. in 17. novembra od 8. do 10. in od 15. do 17. ure v Zavetišču pri Vodovodnem stolpu. 5002

Preklicujem mesečno vozovnico Kranj-Visoko. Andrej Benedičič, Visoko 49. 5003

Podpisani Jože Noč iz Javerniškega rova št. 8 preklicujem neresnične govorice o Francu Kono- belju iz Kranja. Jože Noč, Javorniški rovt št. 8. 5004

Najskrajše se zahvaljujem poštini tovarišici iz Podlublja 15 za vrnjeno mi izgubljeno denarnico z vso gotovino. Jože 5005

Državemu zavarovalnemu zavodu v Radovljici se iskreno zahvaljujem za izplačano vsoto 97.400 dinarjev zaradi nezgode. Zavarovanje vsakemu toplo priporočam. Alojz Sajovic, Visoko 22, Senčur. 5006

Kot naročnik vašega lista se toplo zahvaljujem za prejeto zavarovalnico 6000 din. — »Glas Gorenjske« vsakemu iskreno priporočam. 5007

Pozabila sem skoraj nov dežnik na avtobusni postaji v Kranju poleg klopi, pred katero je ostal Transluristov avtobus, ki vozi v Mavče. Po mojem mišljenju ga je vzela oseba, ki je sedela poleg mene. Prosim naj ga vrne vratarju v Tiskanio. 5008

Prodajam žensko športno kolo — znamke Diamant, skoraj nov. — Ogled: Cngrob 1.

Pozivam osebo, ki je vzela 18. septembra v gostilni pri Mariniški knjižnici predvojaške vzgoje, naj jo vrne na naslov v knjižnici.

Prodajam 15 kub. metrov suhih smrekovih tramov ali tudi zamenjam. Polzve se pri Kem Maksu, Britof 79, Kranj.

Prodajam telico 5 mesecev brejo. Veleosvo 19.

Prodajam nov moped s prevoženimi 1900 km in dobro ohranjeno italijansko žensko kolo »Julija« rdeče barve. Ponudbe oddati v ogl. odd. pod »Moped in kolo«.

Ugodno prodajam dobro ohranjen krzen plašč. Ogled in informacije v trgovini »Uniforma« Kranj.

Prodajam postelje in stole. Razprodaja bo v četrtek 19. novembra ob 15. uri v Domu učencev Mlekarške šole v Cirkah.

Okrajna pošta Kranj sprejme več moških za dostavno službo pri poštah: Bohinjska Bistrica, Jesenice na Gorenjskem, Javornik, Duplje, Zablatica in Kranj. Plača po tarifnem pravilniku poleg službene oblike in obutve.

Starejšo žensko, lahko tudi upokojenko za varstvo 1 leto starega otroka za nekaj ur dnevno sprejem. Ponudbe oddati v oglasni oddelk.

Vajenca in pomočnika takoj sprejme Legat Jernej, kolar avtokoserija, Naklo.

Sprejemamo starejšo natakario. Pismene ponudbe z opisom dosedanjega službovanja in svojimi zahtevami, plačo itd., oddati v ogl. oddelku.

Prodajam sesalec za prah, skoraj nov. Ogled popoldan v Cankarjevi ulici 13, Kranj.

Prodajam okoli 1000 kg krme (detelje in sena). Naslov v oglasnem oddelku.

OBJAVE

RAZPIS

Na priporočilo IX. občnega zbora ter po sklepu IV. redne seje upravnega odbora Obrtne zbornice za okraj Kranj je pri Obrti zbornici ustanovljena šola za vodilni kader v obrti.

Program šole obsega splošne teoretične predmete iz področja obrtne, delavske, socialne, vajeniške zakonodaje, delavskega samoupravljanja, družbene ureditve FLRJ, iz področja politične ekonomije, komercialne politike, organizacije obrtnega podjetja ter delovnega procesa itd.

V šolo se lahko prijavijo vsi obrtni pomočniki in mojstri, ne glede na kraj zaposlitve, prvenstveno pa se bodo upoštevale prijave zaposlenih v obrti.

Sola bo v popoldanskem času. Del stroškov gre v breme sklada za kadre pri Zbornici.

Kandidatom, ki imajo pogoj za opravljanje mojstrskega izpita in

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega očeta

JAKOBA MAVEC

Iz Bobovka pri Kranju se iskreno zahvaljujem vsem sosedom za pomoč zdravniku dr. Petrovi Svetu ter vsem ostalim, ki so nam pomagali in izrazili sožalje.

Bobovk, Kranj, USA, 14. novembra 1969.

Zalujčka žena Frančiška, hčerka Milka z družino, sin Slavko z družino in ostalo sorodstvo.

uspešno končajo to šolo, se priznava, da so opravili teoretični del mojstrskega izpita.

Rok za prijave je 20. november 1969. Prijave pošljite Obrti zbornici Kranj, Prešernova ulica 6/I.

OBJAVA

Komisija za štipendije Občinskega ljudskega odbora v Kranju naznanja v smislu čl. 21 »Pravil sklada za štipendije občine Kranj«, da je objavljen seznam štipendistov, s katerimi je sklenila pogodbo o štipendiranju, na oglasni deski občine na Titovem trgu št. 4 v Kranju.

KINO

»STORŽIČ«, Kranj: 13. novembra ob 14. uri slovensko-italijanski film »VELIKA SINJA CESTA« — vstopnina 50 din; ob 16., 18. in 20. uri pa ameriški barvni film »VELIKAN« I. del — zadnjič. 14. novembra ob 14. uri ameriški barvni vstavišon film »UJEMITE TATU« — vstopnina 50 din; ob 16., 18. in 20. uri pa premiera ameriškega barvnega filma »VELIKAN« II. del. Ob 22. uri premiera italijanskega barvnega filmskega filma »PORTUGALSKE PERICE«, 15. novembra ob 10. uri matineja ameriškega barvnega filmskega filma »MISTER ROBERTS« — vstopnina 50 din; ob 13. uri ameriški barvni film »SIN ALI BABE«, ob 15., 17., 19. in 21. uri ameriški barvni film »VELIKAN« II. del — zadnjič.

»TRIGLAVE«, Primskovo: 14. novembra ob 17.30 in 19.30 uri ameriški barvni film »SIN ALI BABE«. 15. novembra ob 15.30, 17.30 in 19.30 uri premiera italijanskega filmskega filma »PORTUGALSKE PERICE«, ob 21.30 uri pa ameriški barvni film — premiera »NAJVEČJA PREDSTAVA NA SVETU«.

»SVOBODA«, Strazhišče: 14. novembra ob 17.30 in 19.30 uri slov. italijanski barvni film »VELIKA SINJA CESTA«. 15. novembra ob 10. uri matineja ameriškega barvnega filma »SIN ALI BABE« — vstopnina 50 din, ob 14. uri ameriški barvni film »VELIKAN« I. del, ob 16., 18. in 20. uri pa ameriški barvni filmskega filma »MISTER ROBERTS«.

Naklo: 14. novembra ob 19. uri ameriški barvni film »VELIKAN« I. del; 15. novembra ob 16. in 19. uri ameriški barvni film »SIN ALI BABE«.

»KRVAVEC«, Cerklje: 14. novembra ameriški barvni filmskega filma »MISTER ROBERTS«; 15. novembra ob 16. in 19. uri ameriški barvni vstavišon film »UJEMITE TATU«.

»RADIO«, Jesenice: 14. in 15. novembra ameriški barvni film »VELIKAN« I. del; 16. in 17. novembra jugoslovanski film »EDINI IZHOD«.

»PLAVŽ«, Jesenice: 14. do 16. novembra madžarski film »KROŽNE STOPNICE«.

Zirovnica: 14. novembra angleški film »TOMMY STELE POJE«, dne 15. novembra pa italijanski film »SIROMASNI ALI LEPI«.

Dovje-Mojstrana: 14. novembra italijanski film »SIROMASNI ALI LEPI«, 15. novembra angleški film »TOMMY STELE POJE«.

Koroška Bela: 14. in 15. novembra jugoslovanski film »EDINI IZHOD«.

Bled: 13. do 16. novembra ameriški barvni film »DOŽIVLJAJI KAPETANA WYATTA« — predstave vsak dan ob 20. uri, v soboto ob 17. in 20. uri, v nedeljo pa ob 10., 15., 18. in 20. uri.

Radovljica: 13. novembra ob 20. uri ter 15. novembra ob 16. in 20. uri franc. barvni vstavišon film »PARIZANKA«, 14. novembra ob 20. uri ter 15. novembra ob 14. in 18. uri ameriški barvni vstavišon film »VISOKI JAHAC«.

Ljubno: 14. in 15. novembra češki barvni film »DOBRI VOJAK SVEJKE« — predstava v soboto ob 19.30 uri, v nedeljo pa ob 10. uri dopoldan.

»SORA«, Škofja Loka: 13. do 15. novembra francoski filmskega filma »NOTERDAMSKI ZVONAR«.

»DOM«, Sovodnja: 14. in 15. novembra francoski film »OČKA, MAMICA, SLUŽKINJA IN JAZ«.

predstava v soboto ob 19. uri, v nedeljo pa ob 15. uri.

Ziri: 14. in 15. novembra sovjetsko-jugoslovanski film »AL DUNDIČ« — mladini se priporoča — predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 15. in 19.30 uri.

Duplica pri Kamniku: 14. in 15. novembra ameriški barvni film »CLOVEK IZZA PUSKE« — predstava v soboto ob 19. uri, v nedeljo pa ob 15., 17. in 19. uri.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 13. novembra ob 16. uri
Matej Bor: »ZVEZDE SO VEČNE« — za abonma Iskra; ob 20. uri
Matej Bor: »ZVEZDE SO VEČNE« — za abonma premijski.
Uprižori SNG Drama Ljubljana.

IZID ZREBANJA

JUGOSLOVANSKE LOTERIJE, ki je bilo v torek v Beogradu srečke s končnicami so zedele

dobitek din:	
020	8.000
300	2.000
9700	10.000
63030	80.000
551530	300.000
441	5.000
691	2.000
5271	20.000
6001	10.000
19181	40.000
09071	60.000
78631	100.000
97901	40.000
836441	400.000
467541	200.000
638551	1.000.000
2	200
43452	40.200
075732	300.200
003	2.000
233	4.000
823	4.000
6893	10.000
22903	100.000
498913	200.000
758673	300.000
404	2.000
13594	40.000
05	800
475	2.000
31955	80.000
42915	80.000
45705	40.800
62235	100.000
79115	40.000
436655	800.000
765075	300.000
6	200
0786	20.200
75566	60.200
96058	40.200
3937	30.000
07087	60.000
09997	60.000
28	400
58	1.000
98	600
16528	60.400
837328	500.400
474088	200.000
59	400
9359	30.400
43099	60.000

Dobitki v Sloveniji: 500.000 din — premija na št. 337328 v Mariboru; 400.000 dinarjev — premija na št. 336441 v Celju 300.000 din — premija na št. 765075 v Celju.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Pižol 75 do 80, korenček 14 do 17, čebula 40, sladko zelje 12 do 15, kislo zelje 50, ohrovt 15, sa-

late 50 do 60, pesa 30, sladka repa 8 do 10, kisa repa 30 do 40, redkev 20 do 30, jabolka 30 do 70, hruške 60 do 100, cvetača 60, med 360, orehova jedra 500, sir-skuta 100 do 120, surove maslo 520 do 560, zaska 300 din za kilogram. — Ajdova moka 70 do 75, koruzni zdrob in koruzna moka 40, ješprenj 65 do 70, kaša 70 do 80, krma za kokoši 40 do 45, proso 35 do 40, koruza 40, oves 25, kostanj 40, ša-lotka 50, orehi 70 do 80, smetana 200 din liter. Jajca 28 do 30 din kos, kokoši 500 do 600 din, piščanci 380 do 500 din, česen 5 do 20 din glavica, špinata in radič 25 din merica, zelena in peteršilj 10 din topek.

V RADOVLJICI

Jabolka 60, hruške 70, limone 200, grozdje 120, banane 270, cvetača 90, kostanj 110, kislo zelje 44, čebula 38, česen 130, zelje-glave 19, salata 50, rdeča pesa 30, špinata 50, suhe fige 180 din za kg. Jajca 26 din za kos.

V SKOFJI LOKI

Salata 50 do 60, krompir 14 do 15, čebula 40 do 50, cvetača 70, zelje 10, kislo zelje 45 din, ohrovt 15, korenje 30, jabolka 40 do 60, hruške 40 do 50 din za kilogram. Kisla repa, špinata in motovilec po 20 din merica. Jajca 28 din kos, sirček 15 din in smetana 20 din zajemalka.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 6.05, 6., 10., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PETEK, 13. NOVEMBRA

8.05 Trije zbori »Svoboda«, 8.30 iz filmov in glasbenih revij; 9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 10.10 Iz arhiva zabavnih melodij; 11.00 Niccolò Paganini: Koncert za violino in orkester št. 1 v D-duru; 11.30 Družina in dom; 11.45 Polje ženski vokalni kvartet; 12.15 Radijska kmečka univerza — Živa Beltram: Družbeni pomen gospodinjstva pouka v osemletki; 12.25 Uvertura in medigre; 13.50 Nekaj domačih polk in valčkov; 14.25 Radijska šola za nižjo stopajo; Zgodba o Belku, mleku, cesti in še kaj; 15.40 Iz svetovne književnosti — Prem Chand: Mrtvaški vt; 16.00 Petkov koncert ob štirih; 17.10 Razgovori z volivci; 17.20 Veliki zabavni orkestri; 18.00 Človek in zdravje; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled; 20.30 Kaj je sveta?

SOBOTA, 14. NOVEMBRA

8.05 Tri uverture Gioacchina Rossinija; 8.35 S popevkami na okrog; 10.10 Arie iz oper starih mojstrov; 11.30 Pionirski tednik; 11.50 Emil Adamič: Svatovski;

NESREČE

SMRTNA NESREČA NA LOVU

Preteklo nedeljo se je več članov lovske družine Sorško polje udeležilo skupnega lova. Med njimi sta bila tudi 39-letni F. Hafner iz Dorfarjev in 37-letni M. Kuralt iz Sv. Duha, ki ju poznajo kot zelo dobre prijatelja. Po lovu, ki se je končal nekako ob 16. uri, so se zbrali pri skladišču tovrne Sava pri vasi Jama. Družba je bila dobro razporejena in tako so se, kot pogosto ob takih priložnostih, dogovorili, da bodo metali v zrak razne predmete in jih skušali zadeti. Takrat je Kuralt predlagal, da bi streljali v lovski stolček, ki ga je imel Hafner privezanega na nahrbtniku. Hafner je Kuraltu dovolil, da sname stolček z nahrbtnika, medtem pa je sam jemal z rame na puško. Naključje pa je hotelo, da se je puška sprožila in zadela Kuralta v prsi. Čeprav so storili vse, da bi ponesrečenca rešili, so bili naporji zaman. Kuralt je med prevozom v bolnišnico rani podlegel.

TRČILA STA AVTOBUS IN OSEBNI AVTOMOBIL

V sredo, 11. novembra ob 12.45 uri se je primerila v vasi Britof pri Kranju kušja prometna nesreča. Trčila sta osebni avtomobil obrtnika J. Jenka iz Srednje vasi in avtobus Avtoprometa iz Kra-

nja, ki ga je upravljal šofer C. Ambrožič. Le-ta je povedal, da je začel zavirati avtobus, brž ko je opazil negotovo voznjo osebnega avtomobila, ki je prihajal nasproti. Kljub temu pa je bilo trčenje neizbežno. Škoda na osebnem avtomobilu znaša 550.000 dinarjev, na avtobusu pa 80.000 dinarjev. Pri trčenju sta bila hudo poškodovana Jenko in njegova žena, v avtobusu pa potnica K. S. iz Visokega, ki si je zlomila roko. Nesrečo je zakrivil osebni avtomobil, ki je peljal kljub temu, da je imel pokvarjene brisalce stekla. Sneg, ki se je nabiral na vetrobranu, je namreč zastiral pogled na cestišče.

ELEKTRIČNI TOK GA JE OPLAZIL

V sredo, 11. novembra ob 12.40 uri je elektricar tovarne Iskra E. P. popravil zunanjo razsvetljavo. Ker toka ni odklopil, ga je ob prvem stiku z vodom oplazil električni tok. Udarec je bil tako močan, da je padel v nezavest. Prvo pomoč mu je nudil šofer gasilskega av

Kaj obeta program škofjeloške Delavske univerze

Pred časom smo že poročali, da je bila v Škofji Loki ustanovljena Delavska univerza kot zavod s samostojnim financiranjem. To novo izobraževalno telo se je začelo naglo uveljavljati, saj se je začel že 1. avgusta tečaj za dosego visoke kvalifikacije v kovinski stroki, ki ga obiskujejo delavci iz podjetij Motor in Predilnica. Vzpostavljeno s tem pa je začela delovati vrsta tečajev, seminarjev in podobnih oblik izobraževanja, ki so vzbudila med prebivalci Škofje Loke in okolice živahno zanimanje.

In kaj predvideva ostali program? S 1. januarjem bo začela Delavska univerza s strojnimi oddelki Tehniške srednje šole. Program DU bodo izpopolnjevali po potrebah in zahtevah proizvodnje in občanov. Vsekakor pa se bo delo nadaljevalo v najtesnejši povezavi s knjižnico ter perspektivno z razvojem ljudsko-prosvetnega izobraževanja v klubih, za kar bodo postali dosedanjí prostori, v katerih deluje Delavska univerza, precejšni in bo treba misliti na nov Delavsko-prosvetni dom.

Zanimiv utegne biti tudi vpogled v drugi del programa Delavske univerze, ki ga nameravajo urediti v tem letu. Predavanja, tečaji, šole in seminarji, bodo razdeljeni na družbeno-ekonomsko izobraževanje in na strokovno izobraževanje.

Družbeno-ekonomsko izobraževanje predvideva proučevanje gradiva VII. kongresa ZKJ in IV. kongresa ZKS. Ciklus bo imel deset predavanj z razpravo in dokumentacijo. Razen tega bosta delovali trimesečna politična šola z 72 urami pouka in šola za delavsko samoupravljanje s ciklusom petnajstih tedaj z razpravo in dokumentacijo, kar bo zahtevalo 30 ur

pouka. Razen teh dveh bo delovala tudi šola družbenega upravljanja pri ljudskih odborih in družbenih službah. Ciklus šestnajst tedaj bo zajemal šolstvo in prosveto, zdravstvo, socialno zaščito, svete stanovanjskih skupnosti, hišne in potrošniške svete itd. Na programu je tudi seminar za člane združenih svetov in za upravnice odbore kmetijskih zadrug ter predavanja s področja družbeno-ekonomske tematike s posebnim ozirom na komuno in podjetja. Ciklus bo obsegal deset predavanj.

Tudi strokovno izobraževanje je sestavljeno zelo smotno in bo ustrezalo pogojem in potrebam, ki so značilne za komuno. — Letos bosta začeli z delom šola za dopolnitev osnovnošolskega izobraževanja, in sicer od 5. do 8. razreda, in šola za starše s ciklusom osmih predavanj, ki bodo zajemala področje pedagogike in psihologije. Razen tega bodo delovali tudi oddelki za odrasle pri vseh rednih šolah. Mnogim bo ugodno tudi šola za tuje jezike, kjer bosta na programu predvsem nemški in angleški jezik. Nič manj pomembni ne bomo tečaji za pridobitev kvalifikacije in visoke kvalifikacije iz visoke kvalifikacije za kovinsko in lesno stroko in tečaji za kvalifikacijo in visoko kvalifikacijo šoferjev in avtomobilistov. Seveda niso pozabili tečajev za voznike-amatere. Program bodo dopolnjevali še strokovni tečaji za administracijo s posebnim ozirom na slovenski jezik in korespondenco, dalje tečaj iz osnov gospodarstvenega poslovanja, iz knjigovodstva in končno kmetijske šole s tečajem za gospodarsko poslovanje KZ.

Dosedanje delovanje škofjeloške Delavske univerze in pa smotno razpreden program obeta, da bo to novo izobraževalno telo povsem opravilo svoj namen.

S slikarske razstave v Kamniku

Retrospektivna razstava akademskega slikarja S. Kumarja

V prizadevanju, da bi Delavsko kulturno-prosvetno društvo Solidarnost posredovalo našim delovnim ljudem estetsko vzgojo na kar največ področjih umetnosti, je sklenilo v okviru prireditve ob svoji štiridesetletnici organizirati tudi slikarsko razstavo. V Kamniku so postavili znameniti slovenskega slikarja, delavca, železniškega kurilnic in drugih delovnih iz neposrednega embienta naše socialistične stvarnosti — profesorja Staneta Kumarja.

Razstavljavec je znan v vrsti tistih slovenskih likovnih ustvarjalcev, ki so že pred našo revolucijo s svojimi slikarskimi deli korekali ramo ob rami z vso napredno slovensko umetnostjo v boju našega ljudstva za današnjo družbeno ureditev. Akademijo je končal v Zagrebu pri znamenitih hrvaških umetnikih Babiču in Hegečušcu.

Ze pred vojno si je kot mlad umetnik očrtal svojo razvojno pot, ki jo je hodil vsa leta in ki jo hodi še danes: ustvarjati iz življenjskega področja delovnega človeka in ustvarjati zanj, ustvarjati za plemenitenje njegove kulture, za umetniško prikazovanje motivov njegovega vsakdanjega življenja, dela in okolice. Kot ilustrator je sodeloval v našem predvojnem narodnem in ilegalnem tisku ter si

nadel ime Vinko Kosmač. Delo v času od 1932. do 1939. leta je na razstavi zastopano s petimi risbami.

Okupacija je tudi našega slikarja potisnila v zapore in taborišča, od koder se je vrnil s ciklusom risb in grafik, ki predstavljajo tragičen in pretresljiv dokument njegovega osebnega trpljenja in tega časa. Velikostno epoko povojne graditve naše industrije in komunalnih naprav, železnic in pristanišč izkazujejo številna slikarjeva dela, katerih večina je v beograjskem in drugih muzejih doma in v inozemstvu. Po osvoboditvi se je namreč sez v večjo pozornostjo in ljubeznijo obrnil k našemu delovnemu človeku ter motivom iz njegovega delovnega okolja, slikal je celo plejado del iz industrijskega razvoja naše dežele, ki niso edinstvena samo v umetniškem oblikovanju, ampak so tudi umetniško upodobljen dokument silnega tempa razvoja našega gospodarstva v desetletju po osvoboditvi. Tudi ilustracijam in opremi našega tiska je ostal zvest in sodijo tovrstne njegove stvaritve med najboljše, kar smo jih Slovenci dobili v zadnjih letih na tem področju. Slikarjeva ljubezen do naše zemlje, do lepote naše ožje slovenske in širše jugoslovanske domovine, ki je zanj značilna že

od mladih let, veje tudi iz vseh takšnih najnovejših del. Posebno je tu poudariti pejzaže iz Vojvodine, kamor vsako leto zahaja, kjer dela in tudi redno sodeluje na tamkajšnjih razstavah z vojvodinskimi in beograjskimi umetniki. Čeprav je doslej sodeloval že na več kot petdesetih razstavah širom po Jugoslaviji in v inozemstvu, je razstava v Kamniku prva samostojna razstava, ki ima tudi zaradi tega retrospektiven značaj, saj izkazujejo razstavljeni dela čas od 1932. leta do danes.

Razstava je bila odprta v soboto, 7. novembra.

Ob premieri kamniške Solidarnosti

V. Ocvirk „Ko bi padli oživel“

Z uprizoritvijo drame Vasje Ocvirka »Ko bi padli oživel«, je dramska družina Solidarnosti v Kamniku zaključila spored proslav v okviru 40-letnice Solidarnosti in 40-letnice KPJ. Tisti, ki so s strahom pričakovali, kako bo mladi režiser Tone Ipavec uspel z zahtevnim odskrim delom, so bili prijetno presenečeni. Igra je uspela. To je potrdilo tudi dolgotrajno odobravanje občinstva, ki je popolnoma napolnilo dvorano. Dejanje je teklo gladko in dinamično.

Kmeta Trlepa je dobro oblikoval Silvo Balantič. Glasovno impresivno je vodil vsi igrarje do dramatičnega konca, ko prizna zločin. Nič nista zaostajali Zdenka Malorhova v vlogi žene Polone in Tina Skorjančeva v vlogi hčerke Julke. Dobro izdelana lika sta bila župnik Vinka Gregorica in neznanec Dušana Osredkarja. Tudi ostali igralci: Vinko Zeilhofer in mladi gimnazijci v vlogi partizanov v medigri so dobro rešili svoje vloge. Služni in svetlobni efekti so bili posrečeni.

Uspela uprizoritev navdaja z upanjem, da bo oder Solidarnosti letos naštudiral več kot lani. Igra je pokazala, da igralci niso popustili v svojem vzponu.

Uspeli, ki so ga jeseniški gledališčniki zabeležili s prvo premiero v letošnji sezoni — z uprizoritvijo Schillerjeve tragedije »Martha Stuart«, obeta, da bo svoje poslanstvo in sloves dobrega ansambla. To pot naj to zadošča, prihodnji teden pa bomo objavili podrobnejšo oceno o uprizoritvi. — Na sliki: Prizor iz 3. dejanja

Prosvetna društva razpravljajo o svojem delu

Še vedno premalo mladine

DPD Svoboda »Tone Cufar« na Jesenicah je imela v soboto, 7. novembra zvečer v Delavskem domu svoj redni letni občni zbor, ki se ga je poleg članstva in predstavnikov jeseniških družbenih organizacij udeležil tudi član predsedstva Zveze Svobod Slovenije, tovariš Boštjančič.

O dosedanjem delu jeseniške Svobode je govoril njen predsednik tovariš Jože Varl. Poudaril je, da je po živahni dejavnosti na prvem mestu godba na pihala, ki pa je kvalitetno nekoliko nazadovala. Zabeležila je znaten dotok mladine, ki obiskuje Glasbeno šolo. Tudi o ansamblu narodnih pesmi in plesov, ki je imel 13 nastopov in ki je gostoval tudi v Avstriji, je poročal pohvalno. V moškem in mešanem pevskem zboru sodeluje premalo mladine, pa tudi kvaliteta kaže večje ali manjše vrzeli. Likovni odsek deluje vseskozi enako; zajema sicer premalo mladine, vendar ubira pravo pot. — Zabavni ansambel je prenehal z delom, ker je razpadel v več manjših plesnih ansamblov, ki nastopajo na Jesenicah. Tudi lutkarstvo v minuli sezoni ni bilo najbolj ek-

tivno. Uspešno pa je deloval izobraževalni odsek, ki je organiziral predavanja Centra za izobraževanje odraslih. Ustanovljena je bila Komisija za kulturno-družabno življenje, ki je pričela s prirejanjem kulturno-umetniških večerov. Občni zbor je odobril tudi program dela za tekočo sezono, ki zajema predvsem vključevanje mladine in izboljšanje kvalitete vseh sekcij. Po sekcijah bodo uvedli tudi redne delovne sestanke, na jeseniških šolah bodo organizirali aktivne ter tesno sodelovali z Glasbeno šolo in Ljudsko knjižnico. Med drugim predvideva program dela tudi ustanovitev televizijskega kluba.

Razprava je omenila tudi nujnost gradnje Delavskega doma na Jesenicah, brez katerega je vsakršno uspešno kulturno-prosvetno delo nemogoče. Po izjavi projektanta Gasperija, bodo načrti še letos gotovi, tako da bo mogoče pričeti z gradnjo že prihodnje leto. Ob tej priložnosti je predsednik društva tovariš Varl prejel nagrado za požrtvovalno vodenje društva in prizadevanje na kulturnem polju.

Nič več mrtvilo

V soboto, 7. novembra je Svoboda Podnart na dobro obiskanem občnem zboru pregledala svoje delo in sprejela program dela v prihodnosti. Bilanca dosedanjega dela je sicer skromna, pokazala pa je, da društvo živi in da pridobiva za svoje cilje in naloge vedno več mladine. Ta je pokazala zlasti zanimanje za dramatiko in šah. Lotila se bo tudi folklorne in še bo društvu uspelo dobiti pevko-

vodjo, bo ustanovilo tudi pevski zbor. Osnovna bosta filatelistični in likovni krožek. Govora je bilo tudi o lutkovnem odru.

Društvo bo tudi v prihodnje skrbelo za gostovanja bližnjih gledaliških družin, za dobra predavanja, ki bi prispevala k splošnemu izobraževanju domačinov, organiziralo bo obisk gledaliških predstav na večjih odrih in izlete ob spominskih dnevih, mladina pa bo obnovila plesne vaje, ki so v lanskem sezoni dobro uspeli. Če bo le mogoče zagotoviti potrebna sredstva, bodo nabavili tudi televizor. V prejšnji sezoni se obogatili svoje naprave z magnetofonom in ojačevalcem, v prihodnje pa bodo opremlili oder z boljšim svetlobnim parkom.

Na zboru so živahno razpravljali tudi o pozitivni družabnega življenja v kraju. Kulturni dom je dovolj prostoren, da bodo lahko v njem uredili klubske prostore, v katerih bodo našli delovni ljudje izobrazbo, oddih in kulturno zabavo. Občni zbor je tudi opozoril domače sindikate predvsem na boljše povezavo s Svobodo pri kulturno-prosvetnem delu.

Vsekakor pa je moč ugotoviti, da se kulturno-prosvetna dejavnost v Podnartu otreša mrtvila. Prav mlajši rod je pokazal, da nima razumevanja samo za kino, pop-evke in ples, temveč tudi za take oblike kulturnega izživiljanja, ki so v vsej kulturni zgodovini človeka pomenile najvišje in najlepše izraze notranjega človekovega bogatstva in ki povsem ne bodo mogle nikoli odmrli.

Smotno delo - lepi uspehi

Ob izredno dobri udeležbi je bil v soboto, 7. novembra na Bohinjski Beli občni zbor Svobode. Med udeleženci zbora je bilo opa-

ziti največ mladih ljudi, ki so izrazili pripravljenost in pokazali voljo tudi vnaprej sodelovati pri društvenem delu.

Precej dobrih in spodbudnih misli je v svojem poročilu izrekel dosedanjí predsednik Svobode Ludvik Knafelj. Nakazal je različne možnosti kulturno-prosvetnega dela in zlasti poudaril pomen dela in izživiljanje v klubih ter sekcijah. Na Bohinjski Beli obstaja možnost takšnega klubskega dela, ker so za ta namen že uredili poseben prostor v spodnji dvorani Mladinskega doma. Vanj nameravajo namestiti knjižnico s različnimi revijami, radijski aparat in podobno. Tod naj bi se v prihodnje shajali vsi, ki jim je pri srcu kulturno delo, in oni, ki bi se o aktualnih kulturnih problemih in novostih želeli seznaniti iz raznih publikacij, revij, ali pa o njih izmenjali misli v razgovorih.

Amaterski gledališče na Bohinjski Beli ima precej močno tradicijo. Se posebej razgibano in dejavno je bilo to delo v minulih treh letih. Lani je sicer že malce popustilo, a vendarle so bila uprizorjena tri dela: Babilonski stolp, Via Mala in Vozel. Za letošnjo sezono pa bo igralska sekcija, kot kaže, pripravila Golijevega Jurčka,

Borove Zvezde so večne, Potrčeve Krefle, Večer odlomkov iz različnih slovenskih veseloiger in morda še kakšno krajše delo.

Letos nameravajo obnoviti tudi pevski zbor, ki se je sicer doslej sestajal, seveda le priložnostno; vnaprej pa naj bi bilo delo pevskega zbora smotno in stalno. Z delovanjem folklorne skupine je bilo doslej spriču pomanjkanja strokovnega vodstva bolj težko in tudi v prihodnje ni mogoče pričakovati, da bi se stanje posebej zboljšalo. Na občnem zboru so se člani Svobode sporazumeli, da bi bilo potrebno in tudi koristno prirediti večere pogovorov o filmih, o literaturi, zlasti o sodobnih delih, o glasbi in podobno.

V letošnji sezoni bodo v belski Svobodi delovale naslednje sekcije in dejavnosti: igralska, pev-ska, knjižničarska, klubska, recitacijska in splošno izobraževalna. Potemtakem je bil na občnem zboru sprejet dokaj obsežen in zahteven program. Pri izvajanju le-tega pa bo potrebno nenehno skrbeti za kvaliteto. To zahtevno so posamezni tovariši na zboru še zlasti močno poudarili. — Izvoljen je bil tudi nov odbor, za predsednika Svobode pa so enoglasno izbrali Zdenka Cunda, ki je že pred leti zelo uspešno vodil nekdanje prosvetno društvo na Bohinjski Beli. —jb

GLEDALI BOMO...

Končno se bomo srečali z velikim filmskim spektaklom — z ameriškim filmom, režiserja Cecila B. De Milla. Največja predstava na svetu. Vzporedno s tem filmom bomo gledali francosko-španski barvni film Portugalske perlice. Te dni bo na sporedu tudi nadaljevanje ameriškega filma Velikan (II. del). Ogledali si bomo tudi I. del italijanskega filma Siromašni, toda lepi. II. del: Siromašne toda lepe smo že gledali. Do konca meseca bodo na sporedu še: ameriški barvni film Videli se bomo v Las Vegasu, ameriški barvni film Trojanska Helena, slovenski črno-beli Tri četrtine sonca, angleški črno-beli Zapiši njeno ime s ponosom in ameriški barvni film Notredamski zvonar.

Z letne konference Sveta Svobod občine Jesenice

Od klubov se nadejamo mnogo

Minulo nedeljo je bila v Zirovnici letna konferenca Sveta Svobod jeseniške občine. Številni delegati so na konferenci sprejeli važne zaključke in programe, zlasti glede ustanavljanja klubov, ki naj dopolnijo zlasti vsebinsko delo naših prosvetnih društev.

Poročilu predsednika glasbenega sosveta tovariša Zena in poročilu predsednika dramskega sosveta tovariša Čebulja, ki sta ocenila minulo delo društev ter nakazala potrebo po organiziranju klubov, ki naj povežejo vse sekcije v široko izobraževalno delo kulturnega bogatstva našega delovnega človeka, je sledila zanimiva razprava. S pomočjo občinskega Sveta Svobod bi kazalo zagotoviti sredstva za nabavo opreme in televizijskih sprejemnikov za klube povsod, kjer so že dani pogoji za njihovo ustanovitev. Razprava je pokazala, da vprašanje prostorov ni ključnega pomena, saj so dosedanje izkušnje dokazale, da je moč tudi

z najpreprostejšimi sredstvi doseči lepe uspehe, če je vsebina programov dovolj kvalitetna in privlačna. Klubi tudi nudijo široke možnosti za privabljanje mladine v prosvetna društva, saj ni njihova naloga samo kulturna vzgoja, temveč tudi kulturna zabava. — Izredno pomembnost nalog, ki naj jih v novih in zahtevnejših pogojih ljudsko-prosvetnega izobraževanja prevzamejo prav klubi, je obrazložil tajnik republiške Zveze Svobod Vinko Trinkhaus.

Ob koncu so delegati izvolili tudi novi dvajsetčlanski občinski Svet Svobod in prosvetnih društev, nakar so bile zaslužnim ljudsko-prosvetnim delavcem podeljene Cufarjeve nagrade. Cufarjevo nagrado za leto 1959 so prejeli predsednik kulturno-umetniškega društva Obrtnik z Jesenic Vinko Kavčič, dirigent žirovniške godbe Rudi Rozman in dolgoletni organizator ljudsko-prosvetnega dela v občini Edo Žagar z Javornika. Sklepi za

nadaljnje delo društev v jeseniški občini bodo v bližnji prihodnosti prav gotovo zaživel v resničnost in mnogo prispevali k oblikovanju kulturnega in naprednega delovnega človeka. —nj

PROSVETNI DELAVCI V KAMNIKU SO ZBOROVALI

Prosvetni delavci kamniške občine so na zborovanju v Kamniku razpravljali o šolski reformi, ocenjevanju in drugih stanovskih vprašanjih. Zavzemali so se za šolske zadruge in ureditev otroških igrišč. Predlagali so, da bi v Kamniku ustanovili center za izposojanje poučnih filmov, prav tako pa tudi servis za orodje in material za tehnično vzgojo. Zborovalce sta pozdravila tudi predsednik ObLO Kamnik Alfred Janko in sekretar občinskega odbora ZKJ Peter Plevel. Na koncu je bil izvoljen nov odbor Sindikata prosvet-nik delavcev občine Kamnik.

PRED ZAKLJUČKOM NABIRALNE AKCIJE V KRANJSKEM OKRAJU PREKO 18 MILIJONOV DINARJEV

Do zaključka velike nabiralne akcije za telesnovzgojne namene je le še nekaj dni. V zveznem merilu so največ nabrali v ljudski republiki Hrvaški, in sicer 273.196.236 dinarjev, v Srbiji 242 milijonov, v Bosni in Hercegovini 219 milijonov in v Črni gori 10 milijonov dinarjev. Skupaj je bilo torej zbranih v Jugoslaviji preko 947 milijonov dinarjev.

V okrajnem merilu je štab za nabiralno akcijo zbral skupaj 18.475.555 dinarjev.

Najbolj se je v kranjskem okraju izkazala občina Kranj, kjer je štab zbral 9.200.000 dinarjev. Sledijo pa ji Jesenice z 2.875.000 dinarjev, Škofja Loka z 2.090.000 dinarjev, Tržič 1.505.000 dinarjev, Radovljica 1.270.000 dinarjev, Bled 950 tisoč dinarjev, Bohinj 640.000 dinarjev, Žiri 188.000 in Zeleniki 100.000 dinarjev.

Podatki vsekakor kažejo, da je akcija uspela in da bodo sadovi lepi in obilni. Zato bi bilo koristno podobne akcije pripraviti tudi v prihodnje.

Rokada - tokrat Jesenice

Na kegličjih v Kranju in na Jesenicah je bil v nedeljo končan tretji del moškega ekipnega prvenstva OKZ Kranj v Kegljanju. Kranjčani, ki so vodili po 2. kolu, so nastopili na Jesenicah, kjer pa jim ni šlo najbolje, saj sta le Turk in Martelanc dosegla dobre rezultate. Razen tega so nastopili oslavljeni, saj so v ekipi, ki je osvojila državno prvenstvo, manjkali kar trije: brata Ambrožič in Debeljak.

PLANIKA JESENSKI PRVAK GORENJSKE

Preteklo nedeljo se je končalo tudi gorenjsko nogometno prvenstvo. Praktično je Planika kljub dvema zaostalima tekmarima med Mladostjo in Triglavom II ter Bohinjem in Triglavom II, nogometni prvak Gorenjske. Rezultati zadnjega kola: Bohinj : Jesenice 0:6, Planika : Svoboda 6:2, Partizan (SI) : Partizan (N) 3:1, Triglav II proti Tržič 1:5, Prešeren : Mladost 0:0.

Planika	9	6	1	2	34:14	13
Partizan (SI)	9	6	1	2	42:17	13
Tržič	9	5	2	2	46:20	12
Jesenice	9	5	0	4	30:20	10
Prešeren	9	4	2	3	26:27	10
Mladost	8	3	3	2	23:15	9
Svoboda	9	3	2	4	23:30	8
Triglav II	7	3	0	4	16:19	6
Partizan (N)	9	2	1	6	17:26	5
Bohinj	8	0	0	8	7:75	0

Jeseničani pa so to pot izkoristili prednost domačega kegličja. Za 164 keglijev so prehiteli Triglav lanskega prvaka, in osvojili naslov gorenjskega prvaka. Dober rezultat na Jesenicah je dosegla tudi Kranjska gora, zaradi česar se je pomaknila v skupnem plasmaju s 5. na 3. mesto. Od ostalih ekip, ki so dosegle precej slabše rezultate, je bil še najboljši Bled, vendar mu to ni zadostovalo za uvrstitev med prve štiri, ki bodo sodelovali na prvenstvu Slovenije.

Rezultati 3. kola: Jesenice 6686 (najboljša Spec 885, Kelih 852), Triglav 6522 (Turk 852, Martelanc 849), Kranjska gora 6512 (Rečar 847, Bled 6309 (Sorl 861), Ljubelj 6181 (Ropret 826), Gradis 6153 (Jaklič 813), Prešeren 6100 (Kavčič 814), Simon Jenko 5721 (Knific 805 keglijev).

Končni vrstni red: 1. Jesenice 17.975, 2. Triglav 17.904, 3. Kranjska gora 17.106, 4. Ljubelj 16.948, 5. Gradis 16.886, 6. Bled 16.859, 7. Prešeren 16.169, 8. Simon Jenko 15.601 keglij.

Str. V SOBOTO IN NEDELJO NA JESENSKIH KEGLJAKSI DVOBOJ JESENSICE : BRUCK OB MURI (Avstrija)

Na Jesenicah so se že pripravili na sobotno in nedeljsko srečanje s kegličji iz Avstrije, iz Brucka ob Muri. To bo prvo srečanje Jeseničanov z omenjenimi kegličji, zato ni moč točno reči, kakšen bo izid. Spriči zadnjih uspehov Jeseničanov računajo tudi to pot z uspehom.

V SOBOTO: JESENICE : KUTZBUCHER

Za sobotno srečanje jeseniških hokejistov z gosti iz Avstrije je veliko zanimanje. Mnogi ljubitelji tega lepega zimskega športa redno spremljajo priprave našega državnega prvaka. Zadnji tekmi A in B moštev Jesenice sta pokazali, da so Jesenice boljše pripravljene kot lani ob istem času. Prvo srečanje teh dveh moštev se je končalo s 17:1 v korist A moštva, drugo pa 13:3. Tudi za državni praznik 29. november obetajo na Jesenicah bogat spored tekmovalj, med drugim tudi veliko drsalno revijo, na kateri bodo sodelovali umetni drsalci iz Avstrije.

Edino točko s prvim na lestvici

S tekmo Mladost : Svoboda, kjer je v nedeljo Mladost odzvela v republiški ženski rokometni ligi z neodločenim rezultatom 6:6 točko prvoplasirani Svobodi, se je končala republiška ženska liga.

LETSVICA ŽENSKE LIGE

Svoboda	5	4	1	0	40:25	9
Slovan	5	3	1	1	52:38	7
Drava	5	3	0	2	37:28	6
Piran	5	2	1	2	38:31	5
Koper	5	1	0	4	31:56	2
Mladost	5	0	1	4	29:49	1

Prvenstvo Gorenjske v rokometu

SEDEM ZMAG TRŽIČANOV

Z zadnjim kolom, ki je bilo odigrano v nedeljo, se je zaključil jesenski del kranjske okrajne rokometne lige za moške ekipe. Ekipe TVD Partizan Tržič je tudi sedmo tekmo odločila v svojo korist in tako brez izgubljene točke postala jesenski prvak.

PRVA TOČKA: ekipa Mladosti

Društvo, ki obeta

Razgovor s predsednikom TVD Partizan Škofja Loka Milošem Mitičem

Obiskal sem ga v pisarni in najina razgovor je takole potekal: »Zanima me, kaj ste v vašem društvu ukrenili v smislu zadnjega kongresa telesne kulture v Beogradu?»

»Letos smo se prizadevali, da pritegnemo čimveč članov v Partizana. To nam je uspelo. Število članov smo dvignili za 100, tako da je sedaj aktivnih članov škofojloškega Partizana 395. Vseh članov pa je preko 500.«

»V škofojloški občini in v samem mestu je precej industrije; ali razmišljate oziroma ste kaj ukrenili v zvezi z rekreativno gimnastiko?»

»Tudi na to mislimo. Letos smo uvedli rekreativno vadbo članov in članic starih nad 30 let. Odziv je bil zelo dober; z delom bomo nadaljevali. Posebno disciplinirane so starejše članice. Skrbimo tudi za družbeno izživljanje v obliki taborjenja, pozimi pa s plesom.«

»Kje so sodelovali vaši člani in kakšne uspehe so imeli?»

»Naše društvo je imelo letos bogat spored. Sodelovali smo na festivalu »Bratstva in enotnosti« v Kranju z 80 člani, osem ekip smo poslali na Pohod ob žici okupirane Ljubljane, za Dan mladosti smo organizirali 9 štafet, pri katerih so sodelovali skoraj vsi člani. 61 članov pa je sodelovalo na festivalu telesne kulture v Beogradu. Naši pionirji in pionirke so bile najboljše v prosti sestavi vaj. V našem mestu pa smo imeli svečano otvoritev novega betonskega igrišča; istega dne smo organizirali še okrajni gorenjski telovadni nastop vseh članov, ki so bili določeni za Beograd.«

»Videl sem vaše novo igrišče. Zanima me, koliko ste prihranili s prostovoljnimi delom?»

»V počastitev 40. obletnice ZK smo letos spomladi dogradili poleg nogometnega igrišča še rokometno igrišče in igrišče za odbojko ter košarko. Pri delu je sodelovalo 150 članov, razna podjetja pa so opravila vožnje zastonj. S prostovoljnimi delom smo prihranili 350.000 din.«

»V katerih ligah in penogah športne dejavnosti tekmuje?»

»Se vedno sodelujemo v nogometni gorenjski podzvezi s pionirji, mladinci in starejšimi člani. Košarkarji sodelujejo v republiški ligi, drugo moštvo pa v gorenjski podzvezi. V jeseni je bilo okrajno prvenstvo v košarki in lahki atletiki. Na novo smo spomladi ustanovili rokometno in težko atletsko sekcijo. Vseh dosedanjih tekmovalj je bilo 112.«

»Kako pa je z denarnimi sredstvi in prostori?»

»Občina nam je letos dala pol milijona dinarjev in kaže vse razumevanje. Sedanji prostor, to je telovadnica, ni kos našim potrebam. Premajhna je, in ker so v njej še kino predstave, se borimo tudi s časovno stisko. Prihodnje leto nameravamo napraviti idejni načrt za gradnjo celotnega športnega objekta, v prvi fazi veliko telovadnico. Ker je sedanja telovadnica premajhna, se poslužujemo tudi šolske telovadnice.«

»Kakšno pa je stanje z vaditeljskim kadrom?»

»Vaditeljski kader je kvaliteten, zato imamo tudi dobre uspehe. So mladi ljudje, ki kažejo veliko zanimanje za telesno vzgojo. Tudi člani uprave našega društva so mladi, njihova povprečna starost ne presega 25 let. V naše vrste smo pritegnili večino delavske mladine iz podjetij in tudi naše pionirje in mladince iz osemletke.«

Ob koncu najinega razgovora pa mi je tovariš Miloš Mitič povedal, da se je njihovo društvo prijavilo za pokal »Dela«, ki ga vsako leto podeljuje uredništvo najboljše društvu.

Vskladiti delo posameznih komisij in svetov

● Obiskali smo predsednika komisije za šport pri Občinskem sindikalnem svetu Jesenice, Janeza Palčiča in ga vprašali, kaj in kako je delala omenjena komisija.

»Naša komisija je takoj v začetku razširila svojo dejavnost še na skrb za oddih in razvedrilo,« je pripovedoval tov. Palčič. »No, v glavnem se je tudi s tem pečala, medtem ko je za poživitev športne dejavnosti bolj malo naredila. Razlogov je več. Bili smo brez izkušenj, kaj in kako naj bi komisija delala. Niso nam bile znane pristojnosti. Povedati moram, da obstaja pri Občinskem ljudskem odboru še Svet za telesno vzgojo in šport, ki je reševal finančne in materialne probleme društva. Zato so se društva obračala predvsem nanj.«

● »Kaj menite, da bi bilo bolje, če bi v občini deloval enoten organ, ki bi se pečal s temi vprašanji?»

»Vsekakor! Če ima že Svet za telesno vzgojo in šport nalogo, da skrbi za probleme društva, razdeljuje sredstva itd., naj bi ta svet, močnejše okrepjen še s predstavniki sindikata, skrbel tudi za enotno politiko. Zakaj bi zbirali razne podatke in delali druge ukrepe po dveh ali treh »linijah« in tako spravljali društva v nejevoljo, če bi to lahko opravil en sam organ. Prav bi pa bilo, da bi obstajale take komisije pri sindikalnih podružnicah, ki bi skrbale za šport in telesno vzgojo v kolektivih. Tu je namreč precej zanimanja za množično športno izživljanje in bi lahko odigrali pomembno vlogo razni klubi. Sindikalne organizacije pa naj bi privlele medsebojna tekmovalja, kot je to primer v tovarni, kjer so razna medobratna tekmovalja.«

● »Kaj je vaša komisija naredila ob akciji za zbiranje sredstev, namenjenih športnim objektom?»

»Praktično ničesar, ker je šlo vse mimo mene. Ustanovljen je bil občinski organ, vendar naše komisije niso upoštevali. Prepričan sem, da bi bil dosežen večji uspeh, če bi v to akcijo vključili tudi naše komisije. Vsekakor bi preko sindikalnih organizacij politično pripravili teren.«

Menim, da je omenjeni svet premalo seznanjen s problematiko društev. Prosili smo, naj bi sklicali posvetovanje s predsedniki društev, vendar tega svet ni storil.«

DRUŽINSKI POMENKI

Osvežitev kože

Po tridesetem letu ženska navadno opazi, da njena koža ni več tako sveža in mlada, kakor bi si jo želela. Tudi so se že morda sem in tja zarisale majhne in skoraj nevidne — a vendarle — gubice! Kajpak pri teh letih ni razloga za obupavanje, pač pa je čas za maske, ki bodo polt še dolgo obdržale mlado, prožno in brez gub. Najbolje bo, da si za tako masko vzamete čas vsak teden, da pa vrste mask menjavate.

Poleti, ko je dovolj sadja in zelenjave, si naribajte prvič korenja, drugič kumaro, tretjič stisnite paradižnik, četrto jagode itd. Sok pustite dvajset minut na očistični koži. Po maski si namažite obraz s čistim olivnim oljem ali s hranljivo kremo.

Posebna maska proti gubam: dobro stepite svež rumenjak, mu polagoma dodajte žličko tekočega medu in pol žličke limonovega soka. Ko je vse dobro zmešano v tekočo kremo, si ga namažite na obraz in vrzite in pustite na koži dvajset minut. Masko nato odstranite s toplo vodo, ne da bi drgnile kožo.

Modni ustvarjalci o letošnji jesenski in zimski modi

V predlogih za jesensko in zimsko modo si je Dior vzel tri vzore: Lolito, glavno junakinjo istoimenskega romana ameriškega pisatelja Nabokova, francosko filmsko odkritje zadnjih let Petit Pascal in pa kitajski balonček. Vsi ti vzori so ga silili k izredno kratkim krilom, tako da kolena niso pokrita. Drugi pariški krojači so se odločili za tako imenovano »resno« linijo in tako pokopali slovito »nimfice«. Dolg vrat, ki ga poudarjajo oblike z okroglim izrezom in brez ovratnikov, klobuki z visokimi ogavlji, dolge jopice pri kostimih in tričetrtinski kompleti — vse to sodi k tej strogi, »podaljšani« liniji.

Na jesen so se spremenile tudi barve. Medtem ko so poleti in lani prevladovali svetli barvni odtenki, je letošnja moda v znamenju temnih barv. Dior je v svojih kolekcijah postavil na prvo mesto črne barve — torej črne obleke in plašče ter sive in črnebe tweedaste kostime za čez dan, za večerne priložnosti pa morda barvo rdečega

lampijona, kombinirano s črno. Drugi modni ustvarjalci so se odločili za rjave, vijoličaste in zelene tone. Mnogokrat kombinirajo rjavo in črno barvo, temnomodro s temnosivo in črno.

Tudi drugi dodatki so se spremenili. Čez dan s temnimi kostimi in plašči so pariški modni diktatorji zapovedali črne ali temnorjave čevlje in prav take torbice. Veliki črni in temnosivo svetleči se gumbi v dveh vrstah prav tako poudarjajo letošnjo linijo, kdaj pa kdaj pa jo dopolnjujejo tudi šali, ki segajo do roba obleke ali plašča oziroma kostima.

Pri pleteninah so v letošnji modi debeli kosmatinasti modeli, zelo pa so priljubljeni izdelki iz tako imenovane »boule« (vozlaste) volne.

Večerja

Obloženi kruhki z jetrnim namazom, kava.

Obloženi kruhki: 20 dkg jeter, 20 dkg masčobe, (10 dkg surovega masla, 10 dkg masti), čebula, majeron, 2 stroka česna, zelen peteršilj, 2 jajci, kisle kumare, pol kilograma kruha.

Na masti zarumeni čebulo, dodaj na kocke zrezana jeterca in jih prepraži toliko, da spremene barvo. Nato jih ohladi in zmelji. Posebej umešaj surovo maslo in dodaj dobro aseklijan peteršilj, poper, majeron in česen. S tem namazom namaži kruh, okraši ga s trdo kuhanimi jajci, kislimi kumaricami in peteršiljem.

DOMAČA SADNA ČASA

Vzemite bolj trda jabolka, jih olupite in zrežite na krahličke. Potrese jih s sladkorjem in dodajte samo toliko vode, da jo bo komaj za prst v posodi. Ko se kuhajo, pazite, da se krahlički ne razkuhajo. Naložite jih v velike čaše, pustite, da se ohladi in narahlo pomešate z žlico brusničnega kompota ter obložite s sladke stepene smetano.

njaka. Nikoli jih ne sušite na soncu. Če jih sušite na balkonu, jih vedno pokrijte z belo krpo. Ko so skoraj suhe, jih obesite na obešalnik, da se hitreje posuše do kraja. V omari naj ne visijo na obešalniku, pač pa jih shranite lepo zavrnane v predalu.

Naftalin je zelo učinkovito sredstvo proti parasitom na rastlinah. Potrosimo ga okrog rastline, ki je nameravamo razkužiti.

Madežji od črnila bodo izginili iz prta ali obleke, če jih boste nekaj časa namakali v nezavretem mleku. Pri občutljivem blagu si pripravite najprej nekaj kosmičev vate. Z namočenim v mleko ovlažite madež in ga nato posušite z drugim kosmičem. To ponovimo večkrat.

NASVETI

Usnjene torbice lahko očistimo z navadno belo kremo za čevlje.

Cvetlja ne smemo porezovati na rastlinah takoj po dežju.

Kovinske predmete iz kromirane ali temnega železa bomo obvarovali pred rjo, če jih bomo namazali s parafinovim oljem.

Steklo na oknih pa tudi na vetrinah pohištva moramo čistiti v senci in nikoli ne, kadar sije nanj sonce.

Zamice, ki so jih onesnažile muhe, bomo lepo očistile z vato, ki smo jo napojili v alkohol. Isto velja tudi za senčnike.

Volnene jopice se ne bodo uskočile, če jih perete v mrzli raztopini detergenta ali milnih las z dodatkom dveh žlic amonijaka.

MODA

Pulover za moža, brata ali odraslega sina. Nosi ga lahko pozimi pod suknjicem, jeseni namesto suknjice in ko je sneg — tudi kot smučarski pulover

Jopica iz kosmate volne — moderna, hkrati pa izredno uporabna. — Vse poletje vam pride prav, s kralom v jeseni nadomešča kostim, pozimi pa jo nosite kot pulover

Še osem dni za premislek

POHITITE Z ODGOVORI NA NAŠO ANKETO: »IZBERITE NAJBOLJŠE ŠPORTNIKE GORENJSKE«. VAŠE SODELOVANJE NE BO ZAMAN. ZA DESETORICO NAJBOLJŠIH ŠPORTNIKOV GORENJSKE, V JUGOSLAVIJI IN NA SVETU, KI JIH BOSTE PREDLAGALI, SE VAM LAHKO NASMEHNE SREČA V OBLIKI DENARNE NAGRADE. DEVET ANKETIRANCEV, KATERIH DESETORICE BO DO NAJBOLJŠE KONČNEMU REZULTATU ANKETE, BO DOBILLO NAGRADE UREDNIŠTVA »GLASU GORENJSKE«.

1. NAGRADA 4000 DIN
2. NAGRADA 2000 DIN
3. NAGRADA 1000 DIN
- IN ŠEST NAGRAD PO 500 DIN.

NAJBOLJŠI ŠPORTNIK ZA LETO 1959 PA BO ZA »DAN REPUBLIKE« PREJEL PREHODNI POKAL »GLASU GORENJSKE«.

UREDNIŠTVO

Zanimivosti

NAJVEČJA JUGOSLOVANSKA TRGOVSKA LADJA

V pristanišču v Piranu je 24. oktobra prvič vrgla svoje sidro največja jugoslovanska trgovska ladja, ki nosi tudi ime tega mesta. Motorna ladja »Piran« ime nad 16.000 ton nosilnosti, dolga je 160 metrov, široka pa 20 metrov. Zgradili so jo na Japonskem v ladjedelnicah Hakodate. Njena posadka šteje 48 članov.

REKORDEN PRIDELEK HMELJA

Letos so v Sloveniji pridelali okrog 3500 ton hmelja ali za 700 ton več kot so prvotno predvidevali. — Kvaliteta pridelka pa je nekoliko slabša kot lani.

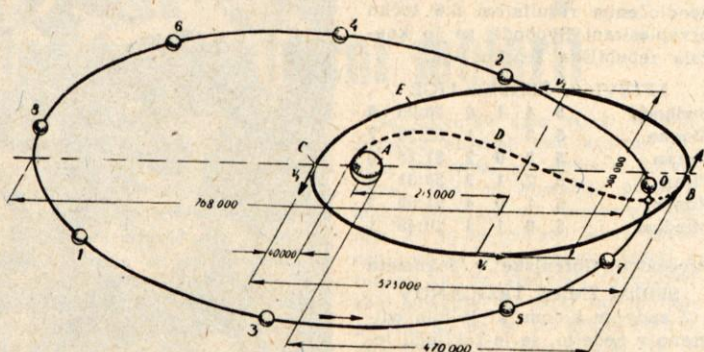
NERAZISKANA JAMA PRI UMAGU

V bližini Umaga je velika, do sedaj še neraziskana jama. Meščani so že sami poskušali raziskati notranjost. Ker pa niso imeli potrebne opreme, jim je uspelo prodreti v notranjost le 1000 metrov. Ugotovili so, da je v jami mnogo kapnikov, prav tako kot v Postojnski jami. Menijo, da je jama povezana s podzemnim sistemom ostalih jam v Istri, ki so razširjene prav do Gorskoga Kotorja. Verjetno je povezana, z ozirom na lokacijo in bližino, tudi s Postojnsko jamo.

DO KONCA LETA SE DVA FILMA

Končno vemo, kakšno bienco bo imelo naše proizvođačsko-filmsko leto: enajstim že proizvedenim filmom sledita še dva. Bauer končuje svoj film »Tri Anae« v produkciji Vardar-filma, Slavija pa snema film »Kapetan Leš« v režiji Zike Mitrovića. Produkcija filmov se je letos zmanjšala. Lani smo dobili 14 novih filmov, letos pa 13.

Shema gibanja avtomatične medplanetarne postaje

Dne 4. oktobra je bila izstreljena tretja sovjetska kozmična raketa, 18. oktobra pa je le-ta prvič obšla Luno in Zemljo. Dolžina elipse, po kateri je šla avtomatska medplanetarna postaja, znaša približno 1.300.000 kilometrov. Na shemi je vidna pot avtomatične medplanetarne postaje in pot Lune. Položaj Lune ob koncu vsakega obrata avtomatične medplanetarne postaje je označen s številkami. A — Zemlja, B — od Zemlje najbolj oddaljena točka postaje, C — od Zemlje najmanj oddaljena točka poti avtomatične medplanetarne postaje, D — linija gibanja kozmične rakete, E — pot avtomatične medplanetarne postaje, O — položaj Lune ob srečanju z avtomatično medplanetarno postajo 6. oktobra 1959. leta.

Y₁ — najmanjša hitrost gibanja avtomatične medplanetarne postaje — 0,4 km na sekundo, Y₂ — hitrost 1,2 km na sekundo, Y₃ — največja hitrost gibanja avtomatične medplanetarne postaje — 4 km na sekundo, Y₄ — hitrost 1,2 km na sekundo.

Po stopinjah snežnega človeka

Japonska odprava, sestavljena iz znanstvenikov, alpinistov in snemalcev bo odšla 9. novembra iz Tokia, da poišče na Himalaji snežnega človeka. Odpravo bo vodil profesor Medicinske fakultete Univerze v Tokiu in član Japonskega anatomskega društva Teizo Ogava. V odpravi so še direktor zoološkega vrta »Tama«, Juro Hajaši, instruktor alpinizma Kideo Jamazaki in snemalci televizije Hiromi Ocuka.

Odprava bo odšla najprej prek Kalkute v Nepal, od tu pa 18.

novembra na Himalajo. Po načrtu bodo 7. decembra postavili taborišče na področju Sola Kumbu, v podnožju Mount Everesta. Iskanje snežnega človeka bo trajalo do začetka februarja prihodnjega leta, in sicer na področju Namsebagala, kjer domnevajo, da živi snežni človek.

Vodja odprave Ogava je na tiskovni konferenci izjavil, da bo prihodnje leto odšla na podoben pohod še večja odprava, če bo tokratna naprava količjak uspešna.

Mednarodna razstava oblačil v Angliji

Mednarodna razstava oblačil in konfekcije, ki bo v Londonu od 7. do 13. aprila 1960. leta, bo tretja in največja razstava te vrste. S takimi razstavami so

pričeli že leta 1957. Vabila so poslana proizvajalcem Zapadne Evrope, Avstralije, Južne Afrike, Kanade in ZDA. Predvidevajo, da bo udeležba razstavljavcev na tokratni razstavi za 30 do 40 % večja kot v prejšnjih letih. Ze do sedaj so rezervirali več razstavnega prostora kot za vso razstavo v letu 1958. Raz-

stavljavci bodo prikazali vse proizvode in servise industrije, obleke, vključno tudi stroje, naprave, opremo, tekstil, okrase itd. Na zahtevo industrije bo med razstavo mednarodna konferenca, za katero so se odločili delavci strokovnih časopisov, ki obravnavajo industrijo oblačil in tovrstna združenja.

ANTIBIOTIKI V ALGAL

Ameriški znanstveniki so pričeli, da so med štiriletnim raziskovanjem na Antarktiki odkrili nov antibiotik. Prva laboratorijska raziskavanja so pokazala, da ima celo v neprečiščenem stanju močnejši vpliv na nekatere bakterije kot katerikoli antibiotik, ki ga danes uporabljajo.

Dr. John Sieburth, mikrobiolog Politehničnega inštituta Virginije je odkril, da imajo ptice na polotoku Palmer na Antarktiki v svojem organizmu znatno zmanjšano količino črevnih bakterij. To je potrjeno z raziskovanjem ptic v drugih predelih Antarktike, ki je privedlo do domneve, da pingvini hitro umro v suženstvu zato, ker podležejo črevesnim boleznim. Ko so raziskovali izvor hrane ptic na Antarktiki, so v želodcu neke ptice imenovane eufazij našli neko vrsto morskih alg. Laboratorijska raziskovanja so pokazala, da te alge vsebujejo substanco, za katero so znanstveniki prepričani, da je zelo močan antibiotik. Z raziskovanjem se nadaljujejo.

Steklena tkanina za bolnišnico

V Angliji so pričeli v nekaterih bolnišnicah uporabljati novo snov za izdelavo rjuh, nekakšna posebna vlakna. Pravijo, da zdaleč prekašajo običajne gumijaste rjuhe. So pravzaprav mreže iz steklene tkanine med dvema plastema iz

plastične mase. Pravijo, da so precej lažje od gumiranega platna, čeprav imajo vse njegove dobre lastnosti. To novo snov se lahko pregane, medtem ko moramo gumirano platno zvijati, da ne rjupa. Če so te rjuhe dolgo preganjene in zložene, zadostuje, da jih segrejemo in že izginejo vse gube. Sicer pa jim miti vročina ne škoduje, niti sopara, perejo pa se naravnost sijajno. Življenjska doba novih rjuh je vsaj trikrat daljša kot pri običajnih gumijastih. Iz nove snovi izdelujejo tudi kirurške predpasnike.

LITOSTROJ — 2.000.000 KM

V razdobju desetih let (1947 — 1957) so v Titovih zavodih »Litostroj« izdelali vsega skupaj 170 različnih turbin s skupnimi 1.335.412 KM. Z novimi izdelki, ki so jih naredili v zadnjih dveh letih ali pa so še v proizvodnji, se je ta številka dvignila že na 200 turbin s skupnimi več kot 2.000.000 KM. Med turbinami, ki jih sedaj izdelujejo, moramo omeniti dve veliki Francisovi turbini po 136.000 KM, ki bosta največji na Balkanu.

NOVI MNOŽIČNI SPEKTROMETER ZA RAZISKOVANJE DIHALNIH ORGANOV

Angleška družba Metropolitan-Vickers Electrical iz Manchester ima nov električni instrument, s katerim analizirajo delovanje pljuč in raziskujejo procese izmenjave plinov v raznih delih pljuč.

To je spektrometer za raziskovanje dihalnih organov, ki so ga izdelali v londonski bolnici Hammersmit, in katerega so najprej uporabljali medicinski zdravstveni delavci l. 1956. Pravijo, da instrument ni namenjen zgolj proučevanju obolenja pljuč, ampak da bo imel važno vlogo v zvezi z anestezijo in za proučevanje plinskih reakcij v kemiji.

LONDON POTREBUJE SEJMIŠČE

Federacija angleške industrije je v svojem letnem poročilu zahtevala, da v novem proračunu predvidijo znesek 10 milijonov funtov šterlingov za izgradnjo velikega sejmišča v Londonu. V poročilu pravijo, da bi bil za izgradnjo sejmišča potreben prostor najmanj 500.000 kvadratnih metrov in da bi bili najprimernejši tereni na Vest Endu, ali v okolici Kensingtona. Kolikor bo vlada ovrgla ta predlog, Federacija predlaga, da odobrijo vsaj 3 milijone funtov šterlingov za izgradnjo manjšega sejmišča, ki bi bilo nameščeno v obširni večnadstropni zgradbi.

M. Zožencko

Pretkanost

Pravega izumitelja še nisem srečal. Nisem imel sreče. Tako ne morem ugoditi vaši radovednosti in vam ne morem povedati, kakšne vrste ljudje so to in s čim se branjajo.

Poznal sem sicer nekega fanta. Kar naprej je nekaj mozgal, tehtal in obračal, a do vrage ničesar si ni izmislil. Napravil je nekaj, kar pa ni bilo drugega kot navaden petrolejski gorilnik. Tako, da tega mladega človeka res ne moremo prištevati k liku izumitelja.

Spomnim se še dekleta, državljanke Mariusje N. — Tudi to ni prava stvar. Čeprav izum, a ničven. Za lastno uporabo. Nesmisel. Se patentirati ga bi bilo nerodno. Poleg vsega je njegov cilj — nizkoten — obranitev osebne lastnine.

Toda osebna lastnina se iz dneva v dan krči, način življenja se spreminja, in tako ni odveč, če zabeležimo primer zadnjih ostankov skromnih izumiteljev. Njih iznajdljivost in pretkanost namerenoma ohraniti osebne lastnine.

O tem dekleto torej. Kakšna je, vam ne morem povedati, nisem je videl. Neki študent, Ukrajinec mi je pripovedoval o njej. Zgodilo se je v njihovem internatu. Pravzaprav na nasprotni strani, v ženskem oddelku. Tam je stanovala prikupna študentka, državljanka Mariusja N. Ravno prav koketna očivrtka, ki se je nagibala k meščanskemu udobju. Pred njeno posteljo je stala mizica, pokrita z žametnim prtičkom. Na tej je bilo razvrščeno polno najrazličnejših stvari: puder, ogledalce, lončki z

raznovidnimi kremicami in steklenička kolinske vode.

Tudi črtice, zaznamovane na povzročila uso stvar.

Ta dragocena tekočina je namreč začela hlapeti. Nekdo jo je pričel, verjetno uporabljati. Dekle pa ni imelo odvsnega denarja za tako razkošje. Sama je zelo varčevala, le dlani si je nekoliko oplačila s to tako dragoceno dišavo.

Skrila je stekleničko pod mizo, pod blazino, a nič ni pomagalo. Nevidna roka je vedno znova našla skrivališče in tekočina je hlapela. Tudi črtice zaznamovane na etiketi niso pomagale. Tatovi teh znamenj niso upoštevali in pri vsaki priložnosti nekoliko odšli.

Toda iznajdljiva Mariusja si je nekaj izmislila. Na stekleničko je prilepila listek s podobno mrtvaške glave, s prekrizanimi kostmi in napisom trup pod njo. Tako opremljeno stekleničko je postavila na mizo. Uspelo je, tekočina ni več izhlapevala.

Toda izjeme morajo biti. Prišlo je histerično dekle — in steklenička je bila na mah prazna. Skregala se je namreč s svojim fantom in v svoji bolesti izpila tekočino, res da brez nevarnih posledic. Toda, če ne bi bilo tega izjemnega slučaja, bi bil izum celozelo za patent — vsaj za pretkanost in bistrost misli.

Seveda zasenčuje ta izum delstvo, da služi meščanskim interesom — obraniti osebne lastnine. Drugih izumiteljev pa še nismo videli.

MLADA RAST

Zopet med učenkami

Ze 20. oktobra je poteklo 5 mesecev, odkar nas je doletela huda nesreča na poti v šolo. Bilo je to dne 20. maja na poti iz Besnice v Kranj. Takrat je eksplodiral plin bencina v avtobusu. Kako neskončno dolga je bila vožnja iz Besnice do Ljubljane, ko so nas, ki smo bile najtežje opečene, odpeljali v bolnišnico, kajti bolečine so bile neznošne.

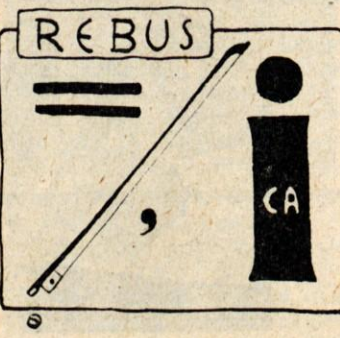
Skrb zdravnikov in medicinskih sester nam je vlivala pogum in upanje v uspešno zdravljenje. Mučili so se namreč z nami skoro polnih 5 mesecev. V tem težkem času so nas mnogi obiskali. Naju, ki sva bili najtežje poškodovani, so hodili najdalj časa obiskovat, nama prinašali cvetja, mnogih dobrot in poguma hkrati. Zelja nas vseh, da čim prej ozdravimo, je bila nepopisna. To si je želela tudi Irena, ki pa bolečin ni prenesla.

Zdravniki so bili zelo dobri z nami. Najbolj nam je ostala v spominu medicinska sestra Katica Pegan iz kirurškega oddelka, ki je po materinski skrbela za nas.

Pred kratkim sva zapustili bolnišnico tudi midve, zadnji, ki sva morali ostati najdalj na zdravljenju. Brez posledic seveda nisva ostali, toda živi sva in spet hodiva v šolo, v zadnji letnik osemletke v Stražišče. Spet se vsak dan voziva v šolo z avtobusom, čeprav smo ob nesreči vse sklenile, da se v avtobusu ne bomo nikdar več vozile. Sedaj je vse spet po starem, živimo spet med domačimi, v lepi, najlepši vasi, saj tak občutek imava, da je naša vsaj najlepša, čeprav je tudi drugje lepo. Vse je tako, kot je bilo, le Irena ni. Ob Dnevu mrtvih smo spet zasule njen grob z velikimi krizantemami in drugim cvetjem. Skle-

nile smo, da jo bomo vsaj enkrat na leto obiskale in da jo ne bomo nikoli pozabile.

Mariinka Rakovec in Milka Kavčič, učenci 8. razreda osemletke Stražišče

VREČIN BRAT

Najel je gospodar delavca, da bi mu omlatil pšenico. Dogovoril se je z njim, da mu bo za dnino odmeril vrečo pšenice.

Delavec je začel zgodaj zjutraj mlati. Mlatil je vse dopoldne, mlatil popoldne in tako je prišel večer. Sonce je zašlo in mesec se je pokazal izza hriba. Prišel je gospodar na skedenj in delavec mu je rekel:

»Dosti pšenice sem omlatil, večer je že.«

»Kakšen večer!« se je začudil gospodar.

Delavec je pokazal z roko na mesec: »In kaj je to?«

»To je sončev brat,« je odgovoril gospodar.

»Dobro, če je to sončev brat, bom mlatil naprej.«

In je delavec mlatil do zore. Zjutraj je odšel domov. Prišel je na vrečo še eno in stopil h gospodarju po plačilo. Gospodar je začel sipati pšenico v vrečo in jo je bila gospodarjeva vreča prazna, je bila delavčeva napolnjena le do polovice.

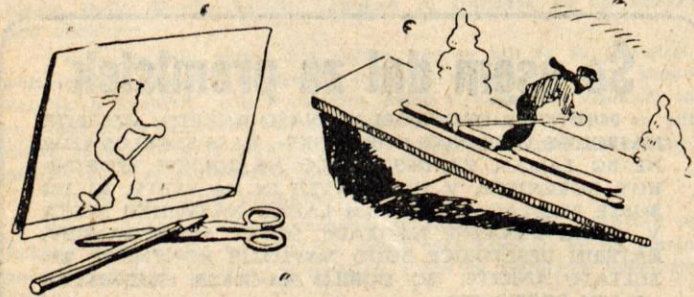
»Kaj pa je to?« se vprašal gospodar.

»To je vrečin brat,« je odgovoril delavec. »Le nasuj še pšenice!«

Smučar

Kdor zna kaj risati, naj nariše nam preganjen kos aršega papirja smučarja, kot ga kaže slika. Toda pozor: naslikati ga je treba tik

— z vodnimi barvicami ali z barvniki, vseeno. Ostalo pa šele pride. Preskrbimo si gladko desko ali kos lepenke, jo na enem koncu

na spodnjem robu papirja, tako da pride smučka tik na spodnji rob. Ko je bil papir preganjen, bosta nastala dva enaka smučarja. Ta dva smučarja zlepiamo, samo smučki pustimo prosti. Zapognili ju bomo navzven — in smučar bo stal. Nato ga bomo lepo poslikali

privzdignimo in postavimo našega smučarja na vrh — popeljal se bo ko blisk navzdol.

Če pa se hočemo igrati v večjem krogu, naj si naredi vsak takega smučarja. Sli se bomo smučarske tekme. Kdor bo prvi pri smučarju v dolino, bo seveda zmagovalc.